

K
dvelt

Taxa postală
plătită în num.
No. 224.713-929.

Szerkesztőség
és kiadóhiva-
tal: Cluj-Ko-
lozsvár, Stra-
da Baron L. Pop (v. Brassai-n.) 16.
Telefon: 9-77. Előfizetési árak:
Havonta 110, negyedévre 320, fél-
évre 600, egészévre 1200 lej. Kül-
földre: Havonta 1, negyedévre 3,
félévre 6, egészévre 10 dollár. Hír-
adatok díjszabás szerint. Az „UJ
KELET” az erdélyi és bánági
zsidóság egyetlen napilapja. Cik-
keink utánnyomását csak a for-
rás megjelölésével engedjük meg.

ZSIDÓ POLITIKAI NAPILAP

Bérmentelen
leveleket nem
fogadunk el.
Késiratok
megőrzését és visszaküldését nem
vállaljuk. Főszerkesztő: Dr. Marton
Ernő. Felelős szerkesztő: Jámber
Ferenc. Bukaresti szerkesztő: Hát-
szegi Ernő, Str. Matei Millo 16.

Ara 5 lej

Vasárnap 1933 december. 3.

5694. ÉV
KISZLÉV 15.

XVI. ÉVF.
27. SZÁM.

Erdély, Bánát, Körösvidék és Máramaros zsidó választóihoz!

Mi a teendő?

Olvassuk a Románia Nouában, hogy már nem lehet román szót halalni a román középiskolákban, annyi bennük a kisebbségi.

Látunk érdekes és statisztikai számokat és azt is látjuk, hogy a fizesítési szünet után újra megjelent Románia Nouának első dolga észrevenni ezt a „veszedelmet”.

Azt a veszedelmet, hogy igen sok kisebbségi szülő román iskolába adja a gyermekét, hadd tanulja meg az állam nyelvét.

Nem is beszélve a zsidókról, akiknek csak állami iskolákba szabad beiratkozniok.

Feltűnő nekünk, hogy pont a Románia Noua találja ezt veszedelmesnek.

Azért feltűnő, mert éppen ez a szellem panaszolta évekként elszellett, hogy a romániai kisebbségi népek nem akarnak románul megtanulni.

Most már tanujnak. Az ifjabb generáció nemcsak a nyelvet, de a kultúrát, a történelmet, az irodalmat, mindent, ami román, megtanulja az iskolában.

Ugy, ahogyan ezt nemrégiben parlamentben, ügyész széken, a mindennapi életben és napilapok hasábjain éppen eleget hallottunk — hiányolni.

Most pedig a Románia Noua tiltakozik ellene.

Nem lenne szives a Románia Noua ezek után azt is megmagyarázni, hogy mi legyen a teendő?

Hogy lehetne megtanítani a kisebbségi ifjúságot románul, anélkül, hogy román iskolába járjon és hogyan lehetne ki-elgíteni a sovinsztyák, akik azt akarják hogy mindenki tanulja meg az állam nyelvét, de ugyanakkor nem akarja a kisebbségeket beengedni az állami iskolába?

Egy tollvonás

Hitlerék egyetlen tollvonással közjogi testülettel nyilvánították a nemzeti szocialista pártot, ami félreérthetetlenül azt jelenti, hogy a német állam és a nemzeti szocialista pártot jelentő rohamcsapatok egymásbaolvadtak.

Hitler tehát nem várta meg, amíg a Népszövetség ad felhatalmazást arra, hogy a Reichswehrt egyenjogúsíthassa és létszámát 300 ezer főre emelhesse, hanem egyszerűen a náci rohamcsapatokat nevezte ki közjogi testületté, ami egyet jelent a rohamcsapatok hivatásos hadseregévé való nyilvánításával.

Aki csak valamennyire is tisztában van a hitlerizmus lélektanával, az pillanatilag sem hitte, vagy hihette, hogy Hitler békebeszédjei és közvetlen tárgyalásokra irányuló pacifista törekvései komolyak.

Minél inkább hangzottak ezek a szövegek a pacifizmus hurjain, annál nyilvánvalóbb volt, hogy Hitler pont az ellenkezőt gondolja és fogja cselekedni.

Hitler békebeszédjeivel semmi más egyet nem tart elárni mint alibit.

Szimnatiákat akart keltetni naiv emberek között, akik pillanatilag is hinné tudták hogy ez a született békebonó, ez az elszánt politikai kalandor, a német junkerek és nehéznar lefeszített hőrszere ténylegesen a békét akarja.

A najvak mindenesetre újra okulhatnak.

Megtanulhatják végre hogy a farkas sohasem válhat bárányá s ha báránynak mutatkozik, ezt is csak azért teszi, hogy a bárány szelidégének álarcaiban szagathassa szét áldozatát.

Mindössze egy esztendő telt el azóta, hogy másodsorú hívtuk sorompóba Románia zsidó lakosságát az Országos Zsidó Párt zászlaja alá és a politikai viszonyok változása máris szükségessé teszi, hogy ismét a küzdő porondra szólítsuk a zsidó polgárokat.

Soha még válságosabb időben nem zajlottak le választások. Az ország a gazdasági krízis fojtogató karjai között vergődik. Amde ennek a válságnak legkeményebben sújtott áldozatai éppen mi, zsidók vagyunk.

Sohasem volt tehát oly döntő jelentősége a választásoknak, mint ma és

a zsidóság is talán hosszú időre pecsételi meg sorsát, amikor a szavazófülkében hitet tesz politikai meggyőződéséről.

Az Országos Zsidó Párt vezetősége hosszú és megfontolt tanácskozások után úgy döntött, hogy most is, miképpen a múlt évben, önálló listával veszi fel a küzdelmet s a zsidóság vitális érdekeit a zsidó listán megválasztott képviselői útján igyekszik megvédeni a törvényhozás házaiba.

Minden lehető megtettünk, hogy a zsidóságot megkíméljük a választási harcától. Nem rajtunk mulott, hogy fáradozásaink eredménytelenek maradtak. A választási harc annyira elfajult, hogy a zsidóság támogatása különböző vádaknak adhatott volna tápot a kormánnyal szemben és ezért azt az utat kellett választanunk, hogy magunk szerezzük meg parlamenti képviseletünket, mely hivatva lesz teljes erejével támogatni minden akciót, mely a szélsőséges pártok térhódítása ellen küzd.

Szilárd a hitünk, hogy ezen az uton tudjuk leghatékosabban szolgálni a romániai zsidóság ügyét és csak az önálló zsidó listával érizhetjük meg semleges-ségünket a hatalomért versengő pártok egyre élesebbé váló harcában.

Zsidó Testvérek!

A Zsidó Párt harcba szólít benneteket az önálló zsidó lista győzelméért!

Nyitott könyv a Zsidó Párt programja mindnyájatok előtt. Elő bizonyosság a Zsidó Parlamenti Klub elmúlt évi tevékenysége arra, hogy képviselőink minden alkalommal méltósággal és bátran szállottak síkra a zsidó lakosság méltóságáért és veszélyeztetett érdekeiért és jelentős sikereket tudtak elérni a legmostohabb parlamentáris viszonyok között is.

Azt akarjuk, hogy Románia zsidóságának a legteljesebb szabadságot és jogegyenlőséget biztosítsunk egyenlő, mint népi életének kiélésére és továbbfejlesztésére. Követeljük a rend és törvényesség biztosítását, a zsidó vagyon- és életbiztonságot és az antiszemita propagandának törvényes szankciókkal való betiltását. Azt akarjuk, hogy megszűnjene azok a bántó különbségek, megkülönböztetések és igazságtalanságok, melyek az ország zsidóságát lépten-nyomon érik.

Azt akarjuk, hogy biztosítsuk hitközségeink autonómiáját és hogy hitközségeink meg iskoláink a többi vallásfelekezettel egyenlő elbánásban részesüljenek. Követeljük, hogy minden zsidó ember számára megadassék a lehetőség arra, hogy egzisztenciális érdekeinek veszélyeztetése nélkül hódolhasson vallási meggyőződésének. A zsidó gyermekek számára lehetővé kell tenni az állami iskolák látogatását, anélkül, hogy vallási törvényeinket megszegni kényszerüljenek.

Küzdeni fogunk a zsidó munkásság szociális helyzetének feljavításáért és különös gondot kívánunk fordítani az ifjúság jövőbeni elhelyezkedésére, valamint egyéb szociális és kulturális problémákra. Minden erőnket latba vetjük, hogy a hivatalnokok és munkások számarányuknak és képesítésüknek megfelelő elhelyezkedést kaphassanak a közhivatalokban, állami, megyei és községi üzemekben és egyéb munkaalakalmakban. Követeljük a munkanélküliségnek állami segítséggel való megszüntetését.

Igazságos adózási rendszert kívánunk, mely megszünteti a zsidóságra nehezedő kivételes közterheket.

Követeljük a közélet tisztaságát és a baksisrendszer szigorú üldözését.

A hitélet helyreállítása érdekében követeljük mindazon törvényhozási intézkedések észszerű megváltoztatását, melyek a bel- és külpolitikai hitelt tönkretették.

Küzdeni fogunk a kereskedelem és ipar teljes szabadságáért és felvesszük a harcot minden intézkedés ellen, mely kivételes terhekkel sújtja a szervezetlenségében önvédelemre már alig képes kiskereskedői és kisiparos osztályt.

Nem tűrhetjük, hogy a zsidó iparosság szájából tervszerűen kivegyék a kenyert és minden erőnkel küzdeni fogunk azért, hogy a zsidóság ez értékes elemét a produktív munka számára megmentsük.

Nem választgatjuk el egymástól Románia zsidóságát ebben a küzdelemben sem nyelvi, sem osztály-, sem világnézeti különbségek, mert egységesegek vagyunk mindnyájan az összes különbségeken felülemelkedő közös zsidó sors nyílt vállalásában.

Aki ráeszmélt a zsidó sorsközösségre, a zsidóság emberi és állampolgári jogainak veszélybenforgására, az büszkén és öntudatosan fogja gyakorolni választójogát, amikor a Zsidó Párt önálló listájára fog szavazni.

A Zsidó Párt harca szólít minden zsidó választót!

Védjük meg mai értékeinket és biztosítsunk szebb és boldogabb jövőt gyermekeinknek.

Tudnia kell minden zsidó választónak, hogy az ő szavazatán mulik az egész romániai zsidóság sorsa.

Az Országos Zsidó Párt Erdélyi Szervezete nevében:
Dr. Fischer József
elnök.

VILÁG TÜKRE

Uj rendszer a zsidó kérdésnél?

„Ordnung in der Judenfrage“ a címe Reinhold bécsi katolikus kiadó legújabb sütetű zsidó könyvének. Voltaképpen disputa a zsidó kérdésről Czernák keresztény szocialista pártvezér és Oskar Karbach zsidó publicista között. Még pedig olyan ravasz és nem egészen tiszta szándéku (vagy legyünk udvariasak és mondjuk így: nem teljesen fair) megrendezésben, hogy Karbach — ezt rögtön észrevesz, az olvasó — semmit sem tudhatott meg pártneve zsidóellenes célkitűzéseiről; viszont Czernákot nyilvánvalóan jóelőre és alaposan be hagyták kukkantani a Karbach írásába. Neki módjában volt a Karbach érvelését, adatait a maga szánár fordítani, recte: a maga szájaize szerint elferdíteni.

A disputálók között vitathatatlanul Karbach az intelligensebb, a szellemesebb, a szélesebb látókörű, a nagyobb felkészültségű. Viszont raffiniáltabban, tömeghódító ügyességben Czernák messze utoltes rajta. És az is bizonyos, hogy kettőjük közül egyedül Czernáknak van érzéke — még pedig tulfejlett változtatban — a realitások iránt. A pártvezér mindkét lábával a földön, sőt éppenséggel a sárban áll. Egyszóval a most divatját járó politikának igazi talaján, Karbach ellenben tipikus szobatudós, aki — szegényfeje — politizálást is l-art pour l-art folytatja; beesületes és öszinte igazság kereső, aki nem bandzsulit jobbra-balra ami kor a teorémáit feltalálja, sőt (a fiat jus titia! elvét vallva) a következményekkel sem igen számol.

Karbach teljesen egyéni és gyakran extravagáns nézetei közül érdemes egyet mást kiemelni. Teszem, amit a zsidókérdésnek mai németországi helyzetéről kifejt. Ennek a résznek körülbelül ez a lényege: Németország szévszázalékosan megvalósította a harcos antiszemitizmus programját. Néhány rendelkezéssel, a mely a fajiság gondolatán épül, kirekesztette a zsidókat a német népi és a német állami közösségből. Ez az eszközökben egyáltalán nem váltogatós és a zsidók lelki, testi szenvedéseit, vagyoni sérelmeit, semmibe sem vevő módszer, nem képes megoldani a német zsidókérdést. A megkezdett uton Németország csak akkor jut hatna el a megoldásig, ha képes lenne a zsidókat nemcsak de jure, hanem de facto is eltávolítani területéről. Ez a célkitűzés azonban megvalósíthatatlan. Az utolsó népszámlálás 360 ezer zsidót konstalt Németországban. Ez a szám legalább másfélmillióra emelkedik, ha a valóságilag már nem, de a náciista teória szerint még zsidónak számító népesség részt hozzáütjük. Ekkora néptömeg exodusra lehetetlen ma, amikor a devizarendelkezősek meggátolják a vagyonkivitelét és a gazdasági bajok utját állják a vagyontalan tömegek bebecsátásának. A német zsidók kivándorlása így nem német, hanem nemzetközi probléma és ez idő szerint megoldhatatlan.

A zsidók tehát belátható időn belül Németországban fognak maradni s együtt fognak élni a németekkel. Ami szabályozás eddig ellenük történt, csak provizórium. A német állam nolens-volens rá kell fanyalodjék egy másrendszerű megoldásra, mint az erőszakos határon tul tuskolás, kiutalás, aminek irányában most dolgoznak. Ez az új rendszer a diszsimuláció elvén fog ugyan alapulni, de

SELECT
 JOAN GRAWFORD, GARY COOPER megrendítő filmjük:
Az utolsó éjszaka
 Következő műsor:
Manci és a babája
 elsőrangú operetti, főszerepekben: BARSONY RÓZSI és GEORG ALEXANDER.

reálisan számol majd a zsidók Németországban maradásával.

Érdekes Karbach fejtegetéseinek az a része is, amely azt bizonyítja, hogy a német példa nem csinálhat iskolát, mert ami Németországban a zsidókérdés körül eddig történt sajátos körülmények folytán volt csak lehetséges és ezek a speciális okok a zsidókérdésben érdekelt többi országban nem forognak fenn. Németország mindenekelőtt nagyhatalom és így függetlenebb a maga portájának belső ügyeiben, mint más ország, amelynek nincsen meg ez a hatalmas sulya. Békeszerződése nem tartalmaz Felsőszilézia kivételével, ahol rajta is vesztett, kisebbségvédő intézkedéseket. Zsidóellenes rendelkezéseit rajtaütésszerűen fogantatosította. Nem zsidó centrum. Zsidóinak gazdasági szerepe az állami protekcionizmus, a mammut-üzemek, kartellek kialakulása folytán jelentéktelenné, könnyen pótolhatóvá zsugorodott (tehát nem tulajdonos szerep és befolyás, hanem ellenkezőleg, ennek csökkentése tette lehetővé az anti semita program megvalósítását) és az apró községek százaiban élt, mert a szétzóródást a zsidó közvélemény egészségesebben ítélte, mint az egybeverődést a nagy zsidó centrumokban.

A gyarmatok felett uralkodó, vagy a néger kérdéssel veszekedő többi nagyhatalmak már a fehér faj presztízse kedvéért sem követheti Németországot a zsidó ellenes törvényhozás terén és a hitleri hóbotot, nagymamák felülvizsgálását, technikai okokból sem valósíthatja meg. Hiszen a felekezet regisztrálását rég meg szüntették és az Egyesült Államok esetében a lakosság nagy részének elődjei néhány generáció előtt az állam határain túl éltek.

Vizsgálatot erősen valószínű, hogy a disszimiláció állapota tovább fog terjedni, más államokban is meghódítja majd a közvéleményt. Az intellektuel felsőbb, amely a zsidó emancipációt annak idején kiharcolta és kodifikálta, becsületesen vallotta a testvériséget a zsidókkal és előbb európai, aztán nemzeti beadvást követelt tőlük ellenszolgálatként. A gazdánépek és a zsidók egyképpen az asszimiláció hívei voltak akkoriban. Ma azonban, amikor a tömeg politizál, nagyobb a szakadék a zsidók és nemzsidók között. A tömeg földhöztapadta és ezért idegenebb a zsidóktól, nem kívánja a beolvadását és közben a zsidók tudatosan nemzetiek lettek, tehát jelentős részükben szintén a disszimiláció állapontjára helyezkedtek. A zsidókérdés rendezésénél ehhez képest új rendszer órája ütött: az emancipáció reformja vált aktuálissá. A népek be kell szüntessék a zsidók árulásának jutalmazását és az ellenkező irányba, a pozitív zsidó törekvések felé kell fordítsák a szimpátiájukat. A békés és önkéntes disszimiláció állapontjára kell helyezkedniük, ugyanakkor azonban becsületlenül és az eddiginél határozottabban a zsidókkal kell védelmezzék a zsidók egyenjogúságát. Nehogy a zsidók a disszimiláció gondolata mögött a jogtalanságba esésük csapdáját lássák, a katasztrófa előfutárját. Tudatára kell ébredjenek a népek annak is, hogy a jövőben is együtt kell éljenek a zsidókkal, hogy kényszerkivándorlásukkal nem számolhatnak.

Az együttélésnek, a Karbach prognózisa szerint inkább az egymás mellett élésnek részleteibe nem kapunk azonban bepillantást. És ez öreg hiba, mert éppen ezek a részletek érdekelnék bennünket a legerősebben. Szeretnők megtudni, hogyan képzel el Karbach az új életformának legalább a körvonalait, s egyáltalában hogyan vonná meg a határokat, amelyek az azonagy állam, azonagy gazdasági szervezetében élő két népet elválasztják egymástól a surlódási felületek redukciója érdekében. Nem gondolja-e, hogy a gazdasági együttműködés fenntartása továbbra

is a kulturális közösséget, mely szükségképpen a nyelvi közönytől lelkileg közösséggé növekedik? Viszont a kirekesztés a gazdasági együttműködésből, azokból a kényszerkollektívumokból, amelyek világszerte most kialakulóban vannak.

A Szovjetunió elnöke nyilatkozik a birodzsidó köztársaság kérdéséről

1937-re halasztották el a birodzsidó autonómia proklamálását

Moszkva, december 2. Kalinin, a Szovjetunió elnöke a napokban kihallgatáson fogadta az amerikai sajtó képviselőit. Az amerikai újságírók sorában megjelent az elnök előtt a Zsidó Távirati Iroda munkatársa is, aki a birodzsidó zsidó kolonizáció ügyében intézett néhány kérdést Kalininhez. A Szovjetunió elnöke többek között a következőket mondotta:
 — Lángoló híve vagyok a zsidó Birod zsidó autonómiájának. Azt szeretném, ha a szovjetunió törvényhozó testületeiben nem a zsidó lakosság, hanem a birodzsidó autonóm zsidó köztársaság, a világ első zsidó köztársaságának reprezentánsai ülnek. Egy autonóm zsidó területnek a létezése nemcsak a Szovjetunió zsidó lakosságára, az egész világ dolgozó zsidóira is nagy jelentőséggel fog bírni. Ha az elmúlt tizenöt esztendőben nem lettem volna a Szovjetunió elnöke, hanem egyszerű zsidó földműves, iparos vagy másfajta

szükségképpen *diminutio capitis*-szel, a polgári jogok jelentős részének elvesztésével kell járjanak, amint a középkorban is a cíves romani-ból jogfosztottakká süllyedtek a zsidók, amikor a german jog kizárta őket a földtulajdonból, kizárta a Mark-ból.

A Karbach gondolat épületének még egyéb hibái is vannak és a Cermák híuz szeme és híuz természete éppen ezekre esap rá, amikor a zsidók jövőjének képét megfesteni próbálgatja. A Cermák vélekedéseiről már az Uj Kelet november 11-i számában írtam és pedig egy osztórák politikai helyzetkép keretében. Mert a Cermák tanulmányának nagyon kevés vagy éppenséggel semmi köze az irodalommal, hanem egyesegyedül a politikai humcsutások rovatába tartozik. (g. s.)

munkásember, minden bizonnal Birod zsidó autonómia mentem volna, mert semmi sem érdekesebb, mint egy új házat, egy új otthon felépíteni a Szovjetunió keretén belül.

A Zsidó Távirati Iroda értesülése szerint a birodzsidó zsidó köztársaság proklamálását, melynek ebben az évben kellett volna megtörténnie, 1937-re halasztották. Közben szakértőket küldenek ki, hogy újabb bevándorlás számára készítsék elő a talajt az országban. Ugyanakkor azonban, amikor Kalinin őszinte lelkesedéssel nyilatkozik a birodzsidó zsidó köztársaság proklamálásának dátumát magában a Szovjetunióban, és magában a zsidóság körében senki sem beszél már Birod zsidó autonómia. Minden eddigi próbálkozás sikertelenségbe fullt és nagyon kétes, hogy az újabb erőfeszítések eredményesek lesznek e.

A legszebb karácsonyi meglepetés

egy művészi mintája, modern és tartós szőnyeg. Keresse fel még ma a Studio Branco marosvásári szőnyegszövőműhely központi irodáját (Cluj, Piata Unirii 22. II. em.) és rendelje meg a dus választékban levő modellek közül az Önnek tetszőt kedve szerinti méretben és színezéssel. Praktikus és olcsó.

Sulyos ellentétek a nemzeti parasztpártban Hatieganu Emil és Tilea jelölése körül

A Maniu-csoport sem Tileanak, sem Hatieganunak nem akar mandátumot juttatni

Bucuresti-Bukarest, december 2. Az Uj Kelet tud. A nemzeti parasztpárt elnöki tanácsa pénteken este ülést tartott Madgearu lakásán. Az ülés tíz óráról éjjel kettőig húzódott el és résztvettek azon Mihalache, Mironescu, Popovici, Mirto, Madgearu és Voicu Nitescu, Vajda, aki szintén Bukarestben tartózkodik nem jelent meg az értekezleten.

Madgearu, mint a párt főtitkára felolvasa az általa megszerkesztett választási manifesztumot, amely ma kerül nyilvánosságra.

A pártelnökség ezután a három kizárt képviselő ügyével foglalkozott és az erdélyi szervezet kolozsvári határozatának szellemében visszavette a nemzeti parasztpárt kebelébe Boila Zaharia, Leucutia Aurel és Lazar Ilie volt képviselőket.

Tilea ne kapjon mandátumot

A Curentul szerint az elnöki tanács tagjait nagyon lehangozták azok a hírek, amelyek az erdélyiek között dúló ellentétekről szólnak Tilea és Hatieganu Emil jelölésével kapcsolatban. Hír szerint Mihalachetől azt kívánták, hogyha több helyen választják meg, úgy a szebeni mandátumára optáljon és ebben az esetben a listán utána következő Tilea volt alminiszter nem kapna mandátumot, ha csak a nemzeti parasztpárti lista a megyében nem kap

abszolút többséget, ami azonban nem látszik valószínűnek. A Vajda csoport mai megbeszélései döntőeknek ígérkeznek a választási jelölések kérdésében.

A Hatieganu-Socol kérdés

Cluj-Kolozsvár, december 2. Az Uj Kelet tud. A nemzeti parasztpárti kolozsvári klubhelyiségében egy napi szünet után folytatták a tanácskozásokat. Ma azonban még nem alakulhatott ki a végleges kép, mert Popovici Mihály, a jelölőbizottság elnöke Bukarestbe utazott, hogy a központi jelöléseknél résztvegyen. Nagyon a nehézségek a kolozsvári lista összeállításánál, ahol Hatieganu Emilnek a lista élén való jelölése ellen a Maniu-csoport tiltakozik. A szövataiak Socol Aurelét kívánják Kolozsváron listavezetőnek. Hatieganu, aki a párt miniszterviselt tagja, a kolozs megyei tagozatnak is elnöke, míg Socol Aurel a kolozsvári helyvitagozat elnöki tisztét tölti be.

Értesüléseink szerint Hatieganu Emil presztizskérdést csinál abból, hogy ő legyen a listavezető Kolozs megyében. Eppen ezért a kérdést igen nehezen fogják megoldani, ezért is hagyják a kolozsvári jelöléseket utoljára. Popovici Mihály csak vasárnap érkezik haza és az ő közbelépése fogja alighanem megtalálni a megoldást a kolozsvári jelölés viszályának elsimítására.

Az úde nők kedvelt pudere

5 fleurs
POUDRE FORVII

Orvos és patikus a bukaresti kokaincsempészek között

Bucuresti-Bukarest, dec. 2. (Az Uj Kelet tud.) Az utóbbi időben egyre nagyobb méreteket ölt a fővárosban a kokain üzérkedés. A bukaresti rendőrség állandóan széleskörű nyomozást folytat a kábítószerek árusítók leleplezésére. Az iltóvi ügyészségnek sikerült lefognia három kábítószerezert, akiket egy börtönből kiszabadult kokainista juttatott az igazságszolgáltatás kezére. A börtönből kiszabadult kokainista megnevezte az ügyészségen az egyik bukaresti patikust, aki már régen kábítószerek közvetítésével keresi meg a kényerét. A vizsgálóbíró utasítására a feljelentő találkozást beszélt meg a patikusal az egyik helybeli vendéglőben, ahol három csomag kokaint és két fiola morfiumot vett át a kábítószerezertől, melyért ötezer lejt fizetett. Amikor a patikus el akarta hagyni a vendéglőt, szembetalálta magát a vizsgálóbíróval és néhány detektívvel, akik azonnal letartóztatták. A patikus azután bevallotta, hogy az egyik sógorával egy bizonyos Hornstein-nal üzték együtt a kábítószerezert csempészt.

A vizsgálóbíró rendeletére a feljelentő most már a sógoránál jelent meg, aki szintén csapdába került. Telefonált egy Jean Finkelstein nevű grógyvszerésznek, akitől négy grm. heroint és öt grm. kokaint rendelt. A megrendelt kábítószerekért a feljelentőt egy detektív is kísérte, aki rögtön letartóztatta a két csempészt. A három kábítószerezert Vacarestiba vitték.

„Vakációt” kaptak a romániai börtönök földműves és munkáslakói

Cluj-Kolozsvár, dec. 2. (Az Uj Kelet tud.) Különösen hangzó igazságügy-miniszteri rendelet érkezett ma a kolozsvári ügyészséghez. A rendelet négy heti vakációt ad a bebörtönzött földművesek és munkások egy kategóriájának. Természetesen nincs szó sem a politikai elítéltekről, sem gyilkosokról. Azokat az elítélteket szabadságot adja a minisztérium, akik a földműves vagy munkásmesterség gyakorlása során olyan pénzbírsággal sújtottak amelyet börtönbüntetésre változtattak át. A „vakáció” december elsején kezdődik és január elsejéig tart. Uj évre mindegyik szabadságot börtönlakónak vissza kell térnie börtönébe. Ha akar. Ha akar visszatér ha nem akar, visszaviszik... A rendeletnek két célja van: 1. Hogy kevesebbet költsenek a börtönökben kosztra és fűtésre és 2. hogy a földművesek és munkások az őszi munkákon szabadon maradjassanak és szavazhassanak a kormányra...

Emésztési gyengeség, vérszegénység, lesoványodás, sápadtság, mirigy-betegségek, bőrkütfések, kelések, furunkulusok eseteiben a természetes „Ferenc József” keserűviz szabályozza a belek annyira fontos működését.

Kö

Bucuresti-Bukarest (Uj Kelet tud.) Mint már írtuk, a szociálisták küszködésére látnak nagy gazdasági anekdoták. Tatarescu a múlt héten választási programot készített a zsidó tehetőségéről, szónoklás hevéből, de nagy beszédet: — Mi csak egy lelket adnak nekünk. A tapsorkán megkereskedtem a múlt héten, amikor vajda szónoki emelvényét. — A lelketek gyonyunk már úgy. Egy rövid pillanatra szellemes közbelépés jött az elnöki visszavágással meg. — Persze, hogy zeti parasztpárt a deneteket elrabolta. Ezekután már a tapsorkán sem.

A választási listával több helyen listákat beteresztettek. — A kormány egyáltalán mondia néh. — Nem kell buszverekednek, de hol össze...

A kormány reformjainak primárben. Amikor az új listák helyét, a régi átadását. Erre az igénybe. A régi szöveget magától a köcsök farszto ajtóf. szakos közbelépése távolítani. Amikor a belügy te az újságíróknak egyike a következő tatta meg: — Ugy látszik, nevezett primári aldelmet biztosított olyan nehezen vált. — Hiszen azért választotta a miniszter.

Goga cikket közöl és ebben azt írja, hogy től, de már Vaidó bocsátani hogyan. Egy nemzeti párt cikk elolvasása után. — Jó, jó, de hályosabb Goga ur sz. Valjean, akít már. dít, hogy miniszter haragszik mert az foszlott...

A Capsaban kettő

Lem

Katonai kö 1935-ben

A távolkele

London, december 2. A press tókioi jelentése szerint a japán kormány lemondóan visszavonult a Londoni diplomácia nyosra veszik, hogy kormány fog alakulni, a leköszönt miniszterének kormány megbízatása katonai feladatokat jelent, hogy a hadügyminiszter ki minőségben az tábornokokat fog.

Londonban attól japán katonai kor

Staniol gyári raktár
Lepage CLUJ. Kérjen mintát, árlapot!

3 NAP MULVA

új milliommosa lesz Romániának egy az

Osztálysorsjáték

2-ik osztályára érvényes sorsjeggyel. Huzás december 7 és 8-án. Vásárolt Ön sorsjeggyel az első huzásra? És ha ezt elmulasztotta, nem gondolja, hogy itt az ideje részt venni legalább a 2-ik osztály huzásán?

Erdély és Bánát hivatalos főelárusítója:

BANCA ILIESCU s. a. CLUJ

A Zsidó Párt tartományi vezetőségének hivatalos közleményei

Az Országos Zsidó Párt Erdélyi Tartományi Szervezetének vezetősége közli:

I. A központi választási bizottság tegnapi ülésén megállapította a jelölőlísták benyújtásának végleges határidejét a következőképpen:

A kamarai választásoknál december 9-én délután hat óra.

Az általános szenátorválasztásoknál december 11-én délután 6 óra.

A községi tanácsosok szenátorválasztásainál december 18 délután 6 óra, és a különböző kamarák szenátorválasztásainál december 11. délután 6 óra.

1. Felhívjuk tehát azon megyék tagozati vezetőségét, ahol a zsidó lista még nem volna benyújtva, hogy kötelességüknek azonnal tegyenek eleget és a listát haladéktalanul tegyék le. Ismétljük, egy óráig sem szabad várni, hogy így az esetleges formahibák korrigálására, valamint a hiányok pótlására megfelelő idő álljon rendelkezésünkre. *Gondoljunk sem szabad arra, hogy egyetlen olyan megye maradjon, ahol a Zsidó Párt önműködő listája ne legyen leteleve!*

2. Felszólítjuk a megyei tagozatokat, hogy a helyi szervezetekkel karöltve jelöljék ki az egyes kerületekben működő 2-2 bizalmi férfit és 2-2 asszisztent, Járjanak el, hogy ugy ezek, mint az egyes listák szereplő jelöltek a mozgás szabadságát és ellenőrzési jogát biztosító okiratoknak a legközelebbi időben belül birtokába jussanak. A bizalmi férfiaknak a román nyelvet ugy szóban, mint írásban tudniok kell, hogy az esetleges törvénytelen ségek miatt a kontesztációkat maguk szerkeszthessék meg. A jelölésük iránti kérvényben teljes nevüket és pontos lakhelyüket kell feltüntetni.

3. Fejtsék ki a legszélesebbkörű működést abban az irányban, hogy minden egyes szavazó feltétlenül váltsa ki szavazó igazolványát, mert e nélkül nem lehet szavazni. Ebbe a munkába vonják be segítségükre az ifjúságot, melyet megfelelő utasításokkal lássanak el, hogy házról-házra járva mindenkit felkeressenek. Minden egyes szavazót tartanak nyilván és névsoraik alapján állapítsák meg, hogy minden szavazó kiváltotta-e igazolványát. Szólítsák fel a választókat arra, hogy ezen kötelességüket sürgősen teljesítsék, mert az esetleges tévedéseket, melyek a multban a nevek helytelen kiírása miatt sok szavazatot vontak el — csakis így lehet helyesbiteni.

4. A legsürgősebben gondoskodjanak az esetleg hiányos listák azonnali kiegészítéséről. Az a néhány megyei vezetőség, mely a listák letételével nem fizette le az ezzel járó taxát is, még a mai nap folyamán intézkedjék annak lefizetése irányában, nehogy emiatt vagy egyéb formahibák folytán bármelyik listát vissza lehessen utasítani.

5. Bármilyen akadályta támadna a

listák letételének, közöljék azt azonnal a Tartományi Vezetőséggel (Cluj, Str. Memorandului 18. Tel. 12-27.), hogy azonnal intézkedhessünk.

II. A zsidó választók figyelmébe: Minden egyes zsidó választó tartsa kötelességének, hogy szavazóigazolványát a kiosztás első napjaiban kiváltassa, nehogy az utolsó napokban előadódó tolongások miatt egyetlen szavazatunk is elveszzen. Minden zsidó választónak tudnia kell, hogy az ő szavazata is döntő lehet a zsidó lista sorsára nézve és saját magával és népével szembeni kötelességének tesz eleget akkor, amikor szavazóigazolványát kiváltja és szavazatát az önálló zsidó listára adja.

Minden zsidó választónak kötelessége ügyelni arra, hogy hozzátartozói, jóbarátai, ismerősei és szomszédai szintén kiváltsák szavazóigazolványukat.

Szavazóigazolvány nélkül nem lehet szavazni. Minden öntudatos zsidó kiváltja választói igazolványát!

Az O. Zs. P. erdélyi tartományának Vezetősége.

KÖZGAZDASÁG

A gabonaprémiumok visszaállítását tervezi a kormány

Mik azok az intézkedések, amiket a kormány eddig a kereskedelem és ipar helyzetének megkönnyítése érdekében kilátásba helyezett

Bucuresti-Bukarest, dec. 2. (Az Uj Kelet tud.) Hirt adott arról az Uj Kelet is, hogy a kormány a exportprémiumokat adóbonokkal fogja kifizetni az exportőröknek. Ezzel a hírrel kapcsolatban erősen tartja magát az a hír is, hogy a kormány a gabonaeportőröknek újra prémiumot akar juttatni, hogy az export tevékenységét megnövelje.

A pénzügyminisztérium már érintkezésbe is lépett a Banca Nationala igazgatóságával ebben az ügyben. Azt a javaslatot tette, hogy mutan az exportált áru után kapott devizát a Banca Nationala most hivatalos árfolyamon szállítja, ami mindig alacsonyabb a magánárfolyamnál és így az exportőrt lényeges valutáris haszontól fosztja meg, ezt a különbséget prémium alakjában fizessék ki az exportőröknek.

A Banca Nationala hír szerint kedvezően fogadta a kormány javaslatát és így kilátás van arra, hogy az export-kedv menővekszik és a gabonapiacra némi élénkség fog mutatkozni. A hiba legfeljebb abban van, hogy Romániának nem nagyon van exportfőlölege s így végredményben a kormány jóindulata egyelőre csak platonikus.

Altalában azok az intézkedések, amiket a kormány az ipar és kereskedelem támogatására kilátásba helyezett, nem haladtak olyan mértékben, hogy komoly tényezők előtt másképpen tűnjének fel, mint egyszerű választási trükk, melynek élettartalma nem nagyobb, mint a választási kampányé.

Összefoglalva azokat a kedvezményeket, amiket a kormány tett, a következő intézkedéseket kell felsorolnunk: Meghosszabbította a konverziós moratóriumot és javaslatot dolgozott ki, amely véglegesen rendezti ezt a kérdést. A kérdés végleges rendezése azonban mégis csak a választások utánra marad és a meglepetések csak akkor fognak következni. Kilátásba helyezte az új adóbonok kibocsátását, amelyekkel 1932 évi adóhátalékok is lehet fizetni, az adóbonok azonban még egyelőre nem jelentek meg. Ehez ugyanis a kormánynak kölcsönre van szüksége, amit az autonóm pénztárak jövedelméből akar előlegképpen lekötöni. Végül megkönnyítette a kontingenlási rezsimet, a kérdés végleges rendezése itt sem mehetett simán. Még a leg

közvetlenebb eredmény, amit fel tud mutatni, az a rendelkezés, hogy bármilyen összegben törleszthetők az adóhátalékok. Ezzel kapcsolatban azonban nem jelent meg olyan rendelet, amely véglegesen megszüntetné az adóinkvizíciót, ezt még ugyancsak csupán kilátásba helyezte Bratianu. Ezt állapította meg az UGIR is, ismert memorandumában, melyben az adózási rendszer teljes átszervezését kérte a kormánytól.

A közgazdasági közvélemény arra számít, hogy a kormány pozitív intézkedésekkel is tanbizonyosságot tesz amellett, hogy a kereskedelem és ipar helyzetének megkönnyítése a kormány programja.

SPORT

Ma Universitatea - Romania barátságos mérkőzés Kolozsváron

Cluj-Kolozsvár, dec. 2. (Az Uj Kelet tud.) A befejezett nemzeti bajnokság, valamint a télire fordult időjárás miatt, alig akad esemény a mai vasárnap sportján. Bukarestben tavaszról előrehozott nemzeti bajnoki mérkőzések vannak a műsoron (ha az idő megengedi), míg az egyes erdélyi városokban barátságos mérkőzéseket játszanak.

Kolozsváron ma a hagyományos Universitatea-Romania mérkőzést játsszák le. A két együttes találkozója mindenkor izgalmas játékot hozott, biztos, hogy a mai mérkőzés sem fogja nélkülözni az érdeklődést.

A mérkőzés délután fél 3-kor kezdődik és azt Mann Károly vezeti. Előzőleg a KAC-Romania ifjúsági mérkőzést játsszák le.

A magyar profiligában ma a következő mérkőzéseket játsszák: Ujpest-Attila, Hungaria-Boeskey, III. ker.—Kispest.

A Haggibbor sziszakosztálya értesíti az egyesület sietőt, hogy a téli időjárás beálltára való tekintettel megkezdí aktív működését. Szerdán este fél 8-kor a Haggibbor klubban teremgyakorló lesz, melynek oktatója Erdély egyik legjobb amatőr sietője. A teremgyakorló kondíciótérningből és a sietés fontosabb szabályainak bemutatásából áll. A teremgyakorlón egy kezdők, mint haladók résztvehetnek. Jelentkezni az Aréna sportüzletben, Piata Unirii 4. lehet.

Napkeletől napnyugtáig. Ezen a címen fog legközelebb megjelenni Gara Ákos újabb kötete, melyben újabb versei és műfordításai foglalnak helyet. A kiváló költő és műfordító új kötetével a karácsonyi könyvpiacot fogja gazdagítani. A kötet műfordításai a román, zsidó, német, francia, angol és amerikai világ híres költők líráját ölelik fel. Egy kötet ára 100 lej, amatőrkiadásban, a szerző arcképével és aláírásával 200 lej lesz. Előfizetni lehet a szerző címére: Cluj, Str. Fântânelei 29.

Kérjen örölt sőt és kristály cukrot

csakis olyan papírzsákokban, mint a cementzsákok. A papírzsákok erősek, tiszták, áthatlanok és olcsóbbak, továbbá megóvják tartalmukat a nedvességtől és sok más előnnyel is bírnak.

KÖVETELJEN TEHÁT CSAKIS PAPIRZSAK CSOMAGOLAST!

St
tiltott

Szo

Cluj-Kolozsvár, dec. 2. (Az Uj Kelet tud.) Mint a Major diákskólakozott a Cluj felfüggesztett eseménye professzor, aki a liberális szerepében Popa diákok, vel közölte, hnak többé gyűpedig az egyetushozzájárulente, hogynek nem tenn

Meg

Budapest, degeskedés után éves korában meghalt Miklós Conosfőzserkes Miklós Andor tájban követészi vbaja követlámgyorsan terújságírói és műntt osztatlanfeltett.

A halál híregyázlobogott uak ormára, mtrök EgyesületéMiklós Andorként kezdte pálért sikerei révénak alapítania:olcsóságával ésóriási népszerűs

Miklós Andorja rendkívüli uzonyságot s a rénehézkés, de maújságtípussal sKáprázatosan poIatu újságtípustFinom üzleti é

"FLORA" KONZERVEK

Köveleljék a Flora konzerveket!

1933-AS TERMÉS

KAPHATÓ MINDEN FÜSZERKERESKEDESBEN

Stefanescu-Goangă rektor be-tiltotta a gyűlésezést a kolozsvári diákoknak

Szóbeli figyelmeztetésben részesült a Diákszövetség elnöke

Cluj-Kolozsvár, dec. 2. (Az Uj Kelet tud.) Mint megtudtuk, a kolozsvári Petru Maior diákszövetség nagygyűlésén tiltakozott a Calendarul című vasgárdista lap felfüggesztése és a jasi és konstancai események ellen, Stefanescu-Goangă professzor, a kolozsvári egyetem rektora, aki a liberális párt kolozsmegyei listáján szerepelt, magához kérte Emil Popa diákok, a Petru Maior elnökét, akivel közölte, hogy a diákok nem tarthatnak többé gyűlést sem az egyetemen, sem pedig az egyetem falain kívül, a rektorátus hozzájárulása nélkül. A rektor kijelentette, hogy amennyiben a rendelkezések nem tennének eleget, úgy az illető-

ket ki fogják zárni az egyetemről, Emil Popa, Andrei Teodorescu és Constantin Sárban diákvezetőket szóbeli figyelmeztetéssel büntette meg a rektor, aki kijelentette, hogy nem hajlandó a rendelkezést megindokolni. Ezután a rektor az egyes fakultások diákszervezetek vezetőit hívta magához, velük is ugyanezt a rendelkezést közölte. A Calendarul szerint a kolozsvári diákság körében meglehetősen izgatott a hangulat, mert az a hír járja, hogy a szélsőséges mozgalmakkal szimpatizáló diákokat ki akarják toloncoltatni Kolozsvárról. A kolozsvári egyetemen eddig nem történt rendzavarás.

Meghalt Miklós Andor az Est-lapok főszerkesztője

Budapest, december 2. Hosszabb betegség után, rendkívül fiatalon, 54 éves korában, Budapesten váratlanul meghalt Miklós Andor az Est-lapok tulajdonos-főszerkesztője. Miklós Andor halála szombat délután következett be, gyógyihatalan szívujája következtében. A halál híre világszerte terjedt el Budapest politikai, újságírói és művész köreiben és mindent osztatlan részvétet és megdöbbenést keltett.

A halál híre azonnal kitűzték a gyászlobogót úgy az Est-lapok palotájának ormára, mint a Fészek és a Hirlap-írók Egyesületének épületére is.

Miklós Andor egyszerű lapkivizítőként kezdte pályafutását. Az e téren elért sikerej révén sikerült egy új esti lapot alapítania: az Az Est címűt, mely olcsóságával és elvengésével rövidesen országos népszerűsége tett szert.

Miklós Andor, mint az Az Est alapítója, rendkívül újságírói érzékről tett bizonyosságot s a régebbi típusú szolid, kissé nehézkes, de magas színvonalú magyar újságtípussal szemben a színes, eleven, káprázatosan pontos és gyors hírszolgáltató újságtípust teremtette meg. Finom üzleti érzékével mindig a hatal-

mon levék politikai érdekeit szolgálta, de emellett nem feledkezett meg arról sem, hogy a magasabb kritikai érzékkel rendelkező és modernebb gondolkodású közönség igényeit is lehetőleg kielégítse.

Ennek az alkalmazkodóképességnek köszönhető az, hogy az Az Est, később pedig a Est-lapok konszernjébe vont Pesti Napló és Magyarország című lapok a legnehezebb időkben is szerencsésen uszták meg.

Legnagyobb érdeme mindenesetre az volt, hogy lapjainál a legkiválóbb, legmodernebb és legerősebb gondolkodású írókat és újságírókat alkalmazta s ezeknek biztos megélhetést, előkelő társadalmi és közéleti pozíciót biztosított.

Általában őt tartották a magyar újság-írási királynak, amely elnevezés szervezőképesége és nagy vagyona révén illette meg.

Pár évvel ezelőtt feleségül vette Combaszögi Fridát, a hírneves magyar színművésznőt, akivel budai palotájában polgári hangulatú családi életet élt.

Miklós Andor a mindenkor kormányok felé mindig pozitív tudott maradni s így váratlan halála a jelenlegi kormánykörökben is részvétet keltett.

Ma lesz a spanyol választások második menete

Vigo kikötőjében megtámadták a Köln német cirkáló legénységét

Madrid, dec. 2. Vasárnap lesz a spanyol választások második menete. Ez alkalommal 95 mandátum sorsa fog eldőlni. Egyidejű jelentés szerint a Vigo kikötőjében tartózkodó Köln német cirkáló legénységének partra szállott csoportjai

és baloldali szélsőséges munkások között verekedés ütött ki, amelynek a rendőrség azzal vádolták meg a cirkáló legénységét hogy csempészárkat hozott Vigóba. Ez a vád alaptalannak bizonyult.

Nem valósultak meg Roosewelt pénzügyi politikájához fűzött reményei

A kongresszus elégedetlen Roosewelt intézkedéseivel

London, dec. 2. A Financial News megállapítja, hogy Roosewelt reményei, amelyek pénzügyi politikájához fűzött, nem valósultak meg. A buza ára a legesekélyebb mértékben sem reagált a dollár értékeltelenedésére, a gyapotárak emelkedtek ugyan lényegtelenül, de ez az emelkedés alatta maradt a várakozásnak. Az aranyvásárlási program végrehajtásának megkezdése óta az amerikai valuta tovább is 11,72 százalékos veszített aranyértékéből, de ugyanezzel a legnagyobb forgalmu részvények árfolyamértéke lemorzsolódott, ahelyett, hogy emelkedő tendenciát mutatna.

A Temps egyidejű washingtoni jelentése szerint amerikai kongresszusi körök elégedetlenek Roosewelt intézkedéseivel s arra törekednek, hogy igáját lerázzák. A törvényhozás összeülése után nyomban felelősségre fogják vonni a kormányt amiatt, hogy nem tartja tiszteletben az egyéni szabadságot s szájkosarat rakott a sajtóra. Szóva fogják tenni a szovjettel kötött megegyezést is, valamint a demokráta rezsim egész politikai tevékenységét amely valami állam-szocializmus felét valósított meg Amerikában, noha erre felhatalmazása nem volt.

Negyvenes fumasokban hallgatják ki a jasi vasgárdista zavargókat

Háromszázhuszonöt kártérítési kérvény a rombolásokért

Bucuresti-Bukarest, december 2. Az Uj Kelet tud. A jasi hatóságok a legutóbbi zavargások alkalmával letartóztatottakat negyvenes csoportokba osztották be, hogy az ellenük megindított vizsgálat könnyebben lefolytatható legyen. Ezután valamennyiüket az igazságügyi palota fogházába helyezték el, innen pedig ötös csoportokban vitték el a törvényszéki orvoshoz, aki felvette az ujjlenyomataikat. Ez a művelet három órán keresztül tartott, majd a letartóztatottakat visszavitték a börtönbe. Livadaru Petru, Baprovsky, Spiridon Boureanu és Spiridon Sprocopie

vasgárdisták fölött a gyorsított eljárás értelmében ítéleznek. A többiek ügyének vizsgálatot most osztják ki az egyes ügyészek és vizsgálóbírók között. Érdekos, hogy az ügyészségnek átadott letartóztatottak között szerepel egy Rabinovic és egy Grün nevű egyén is, akiknek a vasgárdista demonstrációkban vitt szerepe legalábbis érdekesnek látszik.

Egyébként a letartóztatottak között sok középiskolai növendék és munkás is van. Eddig 325 kártérítési kérvényt nyújtottak be a károkozóaktól a hétfői zavargások okozta károk megtérítéséért.

A liberális kormány mindenáron lentartja a lej stabilitását

Dinu Bratianu pénzügyminiszter nyilatkozik egy párizsi lap munkatársa előtt

Bucuresti-Bukarest, dec. 2. (Az Uj Kelet tud.) Az Intransigeant című nagy párizsi lap beszélgetést közöl, amelyet a lap bukaresti tudósítója Dinu Bratianu pénzügyminiszterrel folytatott. A pénzügyminiszter a következőket mondotta:

— Végzetlenül nehéz helyzetet örököltünk elődeinktől. Haladéktalanul meg kell oldanunk a költségvetés kiegyensúlyozásának problémáját a kiadások csökkentése, a közigazgatási apparátus leegyszerűsítése végett. Párhuzamosan ezek fel a leszállításokkal, csökkenteni fogunk néhány olyan fogyasztási illetéket és adót, amelyek túlhaladták az adófizető fogyasztási erejét. A liberális párt mindig is amellett volt, hogy a külföldi tőke együttműködjen a román munkával és nyersanyaggal. Szilárdan el vagyunk határozva arra, hogy minden lehető elkövessünk a stabilitás fenntartása érdekében, elkerülve még egyszer az inflációt, amely egyike a mi belső válságunk okainak. Hasonlóképpen eleget akarunk tenni a külfölddel szembeni kötelezettségeinknek is, mindenesetre fizetőképessé válnunk keretén belül. A kontingentálási rendszer megszorításai akadályozzák Románia külkereskedelmi kapcsolatainak normális lebonyolítását. El vagyunk határozva arra, hogy ezeket a megszorításokat leegyszerűsítsük és a kontingentálási eljárást meggyorsítsuk, hogy a jelenlegi nehézségeken enyhítsünk.

— Párizsi utam célja, hogy kontaktusba lépjek a francia kormány tagjaival, a francia gazdasági és pénzügyi vezetőkkel. Ki fogom fejteni előttük a liberális kormány gazdasági és pénzügyi politikáját. Kérni fogom őket, hogy legyenek bizalommal irántunk. Egyébként is Franciaország érdekében áll, hogy bennünk, Kelet-Európában, nemcsak Matonai, hanem gazdasági szövetségesre is találjon.

Kellemes lesz lakása, ha

Buforszőveget Linoleumot Matrac-huzatot Ablakrolettát Karnis-rudakat

stílusosan összeállítva vásárol

BOSKOVICS TESTVÉREK

szaküzletében Cluj, Str. Reg. Maria 15

a legjobbat védő fertőző betegségek ellen

LIGETI SÁNDOR: A BÜVÖS ERSZÉNY

R E G É N Y

47-ik közlemény

— Ön újságíró? — kérdeztem.
— Nem vagyok az — válaszolta, miközben lefelé haladtunk a lépcsőn — az itteni államtudományi fakultást végeztem s most készülök éppen Genf-be, hogy a legfelsőbb közigazgatási tanfolyamot elvégezzem, azután az államszövetség valamelyik hivatalába lépek. De azért már most irogatok ide-oda, nem árt egy kis gyakorlat.

Felölem kérdezősködött, s igen meglepődött, mikor halotta, hogy Kambából jöttem.
— Kamba egyike azoknak a kevés visszamaradt államoknak, melyek eddig visszautasították a csatlakozást a Népszövetséghez. Ugy látszik, az ott uralkodó franciáknak nincs nyújkra, hogy átvegyék a mi társadalmi és gazdasági rendünket. Pedig enélkül a Népszövetséghez tartozás nagy előnyei elvesznek az ön hazája részére.

Olyan jóindulatúan beszéltem veje, hogy rászántam magam s elpanaszoltam, milyen nehezen boldogulok egyedül. Azért jöttem éppen Európába, mert otthon, amennyire megállapíthatam, nem valami pontos értesülések kerültek forgalomba az itteni állapotokról. Szeretném alaposabban tanulmányozni a viszonyokat hátha hazatértem után hasznát veszik Kambában a tapasztalataimnak, de eddig magamra maradtam, s így egyedül igen hosszú idő kell, hogy a dolgokba mélyebb bepillantást nyerjek.

— Megértettem — felelte új barátom — s ha meglegszük egy olyan félig kész emberrel amilyen ön vagyok, igen szívesen leszek segítségére. Nem is egészen önzetlenül. Cserében ön ismert meg engem a kambai állapotokkal, ezekről úgy is eddig csak könyvből olvastam. Tartson velem, barátok leszünk, de — itt még egy nehézség van. Emeltem, én a napokban Genf-be készülök, az államszövetségi székhelyre. Ott is maradok egy teljes évig. Azután, nem tudom, hova helyeznek majd el. De önnek sem árt, ha néhány hónapot a központban él. Utazhat, láthat még ezután is eleget. Genfben megismerheti a mi egész szervezetünk agyvelejét, úgy az Államszövetségét, mint a Népszövetségét. Ha alkalmazkodhat ehhez programjával, úgy igen örülnék az ön társaságának.

Nagy öröm fogott el, s habozás nélkül mondtam igent erre a kitűnő ajánlatra. Jobb dolog nem is érhetett volna. Megkérdezte nevem, hol lakom, megtudtam én is, hogy új barátom neve Walter Gentz, Bécs mellett, az egyik legújabb telepen lakik, találkoztunk beszélünk meg, hosszasan rázogatuk egymás kezét, azzal elváltunk, most már végre a „vizionlátásig”...

Ma nagy élményem volt. Gentz, akivel most már naponta néhány órát együtt töltök, azzal lepett meg, hogy bemutat anyjának, akinek elbeszélte megismerkedésünket s aki szívesen és érdeklődéssel fogad engem. Sajnálja, hogy apja most nincs itthon, Amerikában időzik hivatalos uton, de onnan hazatérteben Genfben találkozik vele s akkor őt is megismerhetem.

Autón mentünk ki a környékre, egy dombos, napsütötte vidékre, ahol kerék között fehérlett ki vagy 15—20 vilaslászó ház lapos tetőkkel, széles nagy ablakokkal, már messzire csillogtak a napfényben. Lent a domb alján kiszálltunk s gyalog kapaszkodtunk fel egy keskeny kis kavicsos uton az ötödik villáig, melynek széles, körülfutó erkélyéről egy fehér ruhás nő integetett felénk. A bejáró üvegajtója nyitva állott, mintha várt volna ránk, kis előcsarnokon keresztül nagy hallba jutottunk, tele szőnyegekkel, képekkel, vázakkal és sok virággal, s jó, kényelmes ülőhelyekkel. Az emeletről leveztető tölgyfalépcsőn már jött is élénk a fehér ruhás nő, Walter Gentz édesanyja, megcsókolta fiát, nekem barátságosan kezét nyújtott s helyet kínált meg. Kambában, ahol még divatosak

a szépségkirálynő-választások, minden bizonnyal első lett volna az asszonyok közt. Nem láttam hozzá foghatót. Karcsu, nyulánk alakja, mint fiatal leányé, arca oly tiszta és friss, hogy sötét szemének nem akadhatott illőbb keret, puha, sötét haja, melyben csak ősz szálak árulták el korát, közepen kétfelé választva simán takarta el félig füleit. Ugy látszik, tulságosan és illetlenül bámulhattam, mert megkérdezte: — Mért néz úgy rám, annyira megilletődve?

Walter Gentz nevére jegyezte meg: — Ugy-e, Kambában nincsenek olyan szép asszonyok, mint az én anyám?

En lelkesültem válaszoltam, kitérve ösztönös elragadtatásomat, amiért Hilda asszony — így kellett szólítanom — nevére és úgy rótt meg, hogy nem kellett magamat bűnösnek éreznem. Első érdeklődése rám vonatkozott, azután családomra, majd Kambáról kellett, hogy beszéljek, különösen az ottani nők helyzetéről, akik még mindig hátrányos és jórészt függő helyzetben élnek a férfiakkal szemben.

— Valamikor nálunk is így volt ez — válaszolta Gentz — még az életem leánykoromban is különösen sok társadalmi visszasság feszélyezte a nők életét és sok előítéletet türtünk kénytelenül magunk felett. Ma már más világot talál itt, s ha majd alkalma lesz, hogy társas életünkbe is jobban bepillanthasson, megérti, hogy egy fély uralkodik csak: a társadalom boldog élete, mely a sok kis egyéni boldogságot biztosítja. Ezt mutatja a mai ifjúság egészséges, nyílt, őszinte életvégya, s lejárt a hazugságok, a drámák és tragédiák kora végleg. Emlékszel, Walter, mikor egyszer régen Shakespeare Romeo és Juliáját olvastuk együtt — ismeri ezt az író, Henry? — mennyire érthetetlen volt előtte az a sok akadály, mely ezt a szép szerelmet végre is megölte?

Véletlenül ismertem ezt a darabot s megjegyeztem, hogy a mi kínóinkban még sokkal különöb dolgokat mutogatnak. Így végimentünk egy esomó kérdésen, melyekről később írok, számomra mindezeknél érdekesebb volt, mikor

SZÍNHÁZ-FILM MŰVÉSZET

ROMAN OPERA MŰSORA:

Vasárnap: Matiné: Cigánybáró.
Hétfő: Tosca.
Szerda: Szókratész a Szerályból.
Péntek: Szép Heléna. (Premier.)

A temesvári operettársulat heti műsora Bucsu-műsor:

Vasárnap délután 3 órakor Gacsaj Pista és Ágnes bucsuja: Zsindelyezik a kaszárnya tetejét. Gacsaj Pista arcképét kapja mindenki. Helyárak: 10—15—20 lej.

Vasárnap délután 6 órakor: A Rex hajó karmesterének, Szabó Icaának bucsuja, Tessék beszállni. Helyárak: 10—15—20—25—30—45.

Vasárnap este kilenc órakor: Erdélyi Miklós operettjének bemutatója: Mit susog a fehér akác. Helyárak: 10—15—20—25—30—45 lej.

URANIA-MOZGÓ MŰSORA

Vasárnap 3, 5, 7 és 9 órakor:

A csunya lány, Dolly Haas közkedvelt művész legújabb vígjátéka. A többi szerepekben: Max Hansen és Otto Wallburg.

**Meg kell
már végre
mondanunk:**

Fejkorpa és kihullott hajszálak a vállon és a ruhán, a haj kellemetlen szaga rendetlen és visszataszító benyomást tesznek.

Minden ember társadalmi kötelessége ilyesmit elkerülni.

Használja rendszeresen

Dr. Dralle Birkenhaarwasser

hajápolószert. Feje tiszta és korpamentes lesz. Hajnövést erőteljesen előmozdítja, és haja könnyen idomul az elegáns frizúrához.

Kapható minden drogueriában, gyógyszerárban, illatszerüzletben és fodrászüzletben.

megtudtam, hogy Hilda asszony személyesen ismerte még leánykorából az Államszövetség elnökét s kérésre el is beszélt e történet jókora részét. Walter módfelett büszke volt erre az ismeretségre, annál is inkább, mert anyja megígérte, hogy levelet ír az Elnöknek, aki egyszer, egy meglepetés szerűen történt látogatása alkalmával látta is fiát háromhónapos korában.

Teáztunk és én közöltem Hilda asszonnyal tervemet, hogy Walterrel együtt én is Genfbe utazom, s megkísértem, hogy az ottani egyetem előadásait hallgathassam. Közben olvasással s Walter révén is igyekszem, hogy közelebbről megismerkedjem végre Európá igazi képével, most még mindig az a kínos érzésem van, mintha kirakatüveg mögül nézném csak a megérthetetlenül előttem levő dolgokat.

(Folytatjuk.)

ROYAL-MOZGÓ MŰSORA

Ma, szombat 3, 5, 7 és 9 órakor:

Jönnek a huszárok. A legmulatságosabb, legkacagtatóbb vígjáték. Fősz.: Fritz Schultz, Ida Wüst, Jacob Tiedtke, Paul Oitó etc.

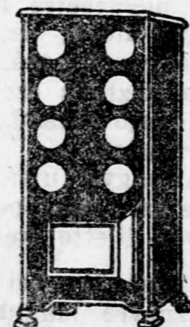
SELECT-MOZGÓ MŰSORA

Vasárnap 3, 5, 7 és 9 órakor:

Az utolsó éjszaka. A modern, könnyűen hevülő asszony szerelmi regénye, főszerepekben a legideálisabb művészpár: Joan Crawford és Gary Cooper.

FATÜZELÉS

terén vezet a közkedvelt

'ZEPHIR'

Folytonégó kályha
10 kg. fával fűt egy normál szobát 24 órán át

Szántó Dezső és Fia
redőny és kályhagyár
Oradea

Kérjen díjtalan árjegyzéket!
Lerakat: „Barzel“ vaskereskedés.

HIDETÉS AZ ÜZLET LELKE:
HIRDESEN AZ UJ KELETBEN

APRÓ HIRDETÉSEK

Egyszeri közlésnél egy szó 2 lej, vastagabb betűvel 4 lej. Legkisebb apró hirdetés 20 lej. Alkalmazásoknak 30 százalékos kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Jelíges levelet csak egy továbbítunk, ha portóbelég mellékelve van.

Fiu és leányka ruhákat izléses kivitelben legolesóbban készít Erka szalón. Str. Eminescu (Fadrusz J. u.) 11.

**2 ember á 10.000 lej
kaucióval
elsőrangú céghez
kerestetik**

Havi 4000 lej kereset biztosítva. Cím: Lloyd Express hirdető iroda Str. Memorandului 4, kapu alatt.

Egy nagy kóser széfertóra eladó. Lebovits, Royal udvar Satumare, Vasutáll szemben.

Teherautó sofőrkabint keres azonnali megvételre Rimóczy szállítási vállalat. Piata Gării 9.

Express libahuscsarnok! ארטה כשר
Jól jegyezze meg ezen hallatlan olcsó árakat és rendeljen:

Füstölt libahúst kgja 60 lej
Frissen olvasztott libaszir kgja 45 lej
Bőr és haj kgja 36 lej

Friedmann M. Oradea,
Piata Mihai Viteazul 11.
Cím: Express libahuscsarnok.

Szapanfőző tanfolyam nyílik. Kereskedő maga készíthet mosó- és pipere-szapanokat, ezzel üzleti forgalmát megsokszorozhatja. „Szappankészítés” jelgém.

Férfi fehérneműt legjobbat legolesóbban méret után Woya fehérnemű üzemben vehet, Cluj Reg. Ferd. 65.

Irodahelyiség, három szoba, központi fűtéssel Főter mellett jutányosan kiadó. Cím a kiadóban.

Munk

A novemberi vel tüz le Riss Ness-Cijona fe a „csomagoló totem szemem, ezt a csodás nisan megrakott alacsony, lombnye nagyságu óriás narancsot. Hosszu a gyalkoppék meg. A tüktető évei, az a Herz-filmnek mutatnak vibrál az Urán lesztinai narantott látjuk az udám munkásnő a lányokat. Soról a narancsokodott kosarak gyorsan pereghamar ott találásnál, Gondta, az a csodás sábenne, nem tudragadja az emlpusban s a feshogy szabadulnban pályát is mozgó narancsdó lány lesz az sért engem újpergett le közbam. Itt állok utján, előttem narancsokigetek. dus fák között saiban, amely többé, hanem keresek a beáll

Jáir Cohen, nosa a gazda, nagybírtokos, vásárol és műparaszt, 2000 ment, úgy vélmekitartó, a zsidóhajtása ez a fiene tartása, parón hátrahagyta 10 dunamján. M narancsország volna a narancsani”, Rison szá olyan büszkén, szocialista Hitl származását tő Vajjon nekünk gettő-tipsaink

Legendaszerű bírtokhoz, 30 é volt ám a kolon is táviratozták rónak, aki a közien támogatta kísérté a báró. Az újszülöttnél Választáviratábét fejtezte ki utalt a risóni elót és 10 dunam megmivelné, te és megdölgözni zistánk feladata

A báró egyike vett 1917-ben az harcában. A p kúzdott és eles

Rison egyike náknak Judeá bál bevándorolt alapítók között zott Freymann déglátóim. Gal s mint egy dina nista őseit, Méc lott román szó képen törjük, d ban kezeli és e pa narancstule res risóni borp ezen a nagy v amelyet szives fel turistáknak, mes szédületbe

A ZSIDÓ ASSZONY

AZ ERDÉLYI WIZO HIVATALOS LAPJA

Munkát keresek egy kolónián

Irta: Chibaum Etus (Jeruzsálem)

A novemberi nap még trópusi hevéllel tűz le Rison 16 Cijjon országútján. Ness-Cijjona felé, amely „Bét Arizá”-hoz a „esomagoló ház”-hoz vezet. Tágra nyitom szemem, úgy szívom fel magamba ezt a csodás narancserdő láncolatot, duosan megrakott fáival. Roskadoznak az alacsony, lombos ágak a majdnem dinynye nagyságu grape-fruit-ok, félig érett, óriás narancsok és mandarinok terhével. Hesszu a gyalogut és visszazálló képek lepnek meg. Az erdélyi cionizmus kezdő, tüktető éve, az első konferencia láza és az a Herz-film, amelyet a delegátusoknak mutatnak be. Szemem előtt ez a kép víborál az Uránia mozgóból. A filmen palesztinai narancsligeteket vonulnak el és ott látjuk az új zsidó élet egyszerű, vidám munkáshitét, a narancsszedő kolonistákat lányokat. Sugárzó arccal vágják a fárról a narancsot, vizik-hozzák a megrakodott kosarakat, szortíroznak. A film gyorsan pereg s szorgos kezeiket csakhamar ott találjuk a külföldi esomagolásnál. Gondtalan, üde mosolyuk, vagy az a csodás sárga, aranyerdő-e az igéző benne, nem tudom, de valami úgy megzagadja az embert a hamisítatlan új típusban s a festői keretben egyaránt, hogy szabadulni nem igen bír tőle. Nyomban pályát is választok, ott az Uránia mozgó narancs filmjében. Narancsszedő lány lesz az álomképem és sokáig kísért engem új elképzelésem. 12 esztendő pergett le közben a cionizmus iskolájában. Itt állok ma Rison-16-Cijjon országútján, előttem a Beteljesülés, a lombos narancsligetek, Járók, kelek az illatos dus fák között, Erec Jisrael narancsosaiban, amely nem tovarppenő film többé, hanem maga a valóság. Munkát keresek a beálló narancsszedési szezonra.

Jáir Cohen, 10 dunam boldog tulajdosa a gazda, ahova bekopogtatok. Nem nagybirtokos, külföldi tőkés, aki földet vásárolt és művelt, hanem igazi zsidó paraszt. 2000 éve van itt, soha el sem ment, úgy vélnéd. A föld mellett konokul kitartó, a zsidó nép itt sarjadzó szabad hajtása ez a fiatal kolonista. Vadul egyenes tartása, paraszti büszkeséggel, merőn hátraszeggett a feje, amint végigméz 10 dunamján. Mintha egész fejedelemség, narancsország terülne el előtte és ő volna a narancsok királya! „Jöld Rison ani”, Rison szülőtte vagyok én, vallja olyan büszkén, hogy nincs az a nemzeti szocialista Hitler berkeiben, aki árja származását több önérettel mutatná ki. Vajjon nekünk odakint még gerimetlen gettó-típusaink volnának?

Legendaszerű történet fűződik ehhez a hirtokhoz. 30 évvel ezelőtt nagy öröm volt ám a kolónián, ha fiu született. Meg is távratozták nyomban Rothschild bárónak, aki a kolónia gyámja volt. Bökezen támogatta és meleg érdeklődéssel kísérte a báró a kolónia minden fázisát. Az újszülöttnak quasi „keresztapja” ő. Választáviratában nemcsak melegegédését fejezte ki az anyának, hanem ki is utalt a risóni csecsemőnek 10 dunam szőföt és 10 dunam narancsot. A narancsot megmivelní, termővé tenni, beruházni és megdolgozni, ez már a mi ifju kolonisták feladata volt.

A báró egyik fia nyugszik itt. Résztvett 1917-ben az angoloknak törökök elleni harcában. A palesztinai zsidó légióban küzdött és elesett.

Rison egyike a legrégebb zsidó kolóniáknak Judeában, 1882-ben Oroszországból bevándorolt zsidók alapították. Az alapítók között egy Romániából származott Freymann család is van, ók a vendéglátóim. Galáci Teller-leány az anyja s mint egy dinasztia, úgy sorolja fel cionista őseit. Még megőrül a rég nem halott román szónak, csak úgy kuriozumban képen törjük, de a hébert sokkal biztosabban kezeli és szivesebben használja. Az apa narancslajdómos és felügyelő a híres risóni borpincében, amely második ezen a nagy világon. Az a kis kostoló, amelyet szives vendéglátással kínálnak fel turistáknak, látogatóknak, már köllemes szédületbe ringatja az embert s a

tejjel-mézrel folyó Kanaánt idézi fel bennünk. A kolónia kezdő éveiben csakis szőlőtermeléssel foglalkoztak a risóniak. Később, ahogy terjedelemben növekedett a telep, lassanként vegyes gazdálkodásra tértek át. Ma már a narancstermesztés vetekedik a szőlőműveléssel s mind nagyobb tért hódít. Hulda leányuknak narancsokban van kifejezve a hozomány. Az uca, amelyben lakunk, „Röchöv Dörör”, nagyapáról van elnevezve, mellé az egész család, büszkén, boldogan. (Freymann héberül „Dörör”, szabadság). Hulda barátóm büszkébb erre az örökségre, mint valamennyi narancsdunamjárja. S én meg is irigylem érte. Ezeket a déleeg honfoglalókat, a honfoglaló „Freymann-nemzetséget”, akik nem hegy szoroson, hanem tengereken keltek által, és-ujhaazát elfoglalni.

Tekintetem a könyvszekrényen álló kedvence regényemre téved, Jack London „Martin Eden”-jét látom itt héberben. Elvezetett böngészem az első mondatokat héberül. Aztán egy lengyel író Nobel-díjat nyert könyvéről esik szó. Mert Erec Jisraelben így néz ki a falusi-paraszt kultúrnívója. A könyvszekrény „fénye” a kolónia 25 éves története. Ragyogóan egyszerű héber stílus vezet végig az első feildőn. Ma 50 éves a kolónia. A nagyapa a krónikás, Mordecháj Aron Freymann. Kinyitom a könyvet. Herzi neve villan meg előttem. A bécsi Exekutive 1898 októberében meglátogatta a kolóniát. Herzi, a nagy álomlátó az akkori „Wolfsohn és Bodenheimer kísérletében. Váratlanul toppannak be. Csak hamar összesereglik a meglepett kolónia apraja-nagyja. Herzi beszédét intéz hozzájuk. Reményt vigaszt önt a csüggedők szívébe. A kezdet ezer nehézségével küzdő telepesbe. Nem marad szem szárazon. Könnyes boldogság árad el a próféta: szavak nyomán a gyülekezeten. Az után betér még a Vezér néhány földműves házába és a borpincét látogatja meg. A pince naplójában ma és mindörökké örzik Herzi kezeirását: „Mit grossen Interesse habe ich die industriellen Einrichtungen von Richon le Zion betrachtet. Möge von hieraus nur Segen für unsere armen Brüder kommen.” Félóra mulva már Mikvé Jisrael kolónián Vilmos esászart fogadja a zsidóság nevében. És álmodik, — álmodik tovább, népének virágzó kolóniákat, Telavivot, Haifát, kikötővel, amelyet a napokban avattak fel. Vajjon még az ő képzelete mulja felül a valóságot, vagy már a valóság kél versenyre bámulatos fantasztájával?

A kolónia életének örök fénypontja ez a látogatás.

A hirdető oszlopokon plakátokat látok. Mozi, kulturedadás, Habima. A kolónia kultúrája sem lényegtelen ám. Már maga a gimnázium egy faluban! S amit mi odakint kezdetlegesnek mondanánk, hogy Erec Jisraelben vándorszínház van, itt csodás kulturmisszió. Itt nem kap az ugynevezett „vidék” amatőr, vagy talmi dolgot. Egy falusi paraszt, a risóni kolonista, ugyanazt a fejlett művészetet élvezheti, amit Jeruzsálem fővárosában az intellektuál közönség. Jud Süss van másorra tűzve. Lion Feuchtwanger német máglyára került regénye nyomán. Avi Saul fordította és írta át színre. A jeruzsálemi bemutató frenetikus sikert ért el. A főszereplő, Finkel, művészete magaslatán áll, alakítása utólréhetetlen. A palesztinai héber színház, a mi „Habimánk” egyik kolóniáról a másikra hordozza, viszi csodás művészetét, amelyet Berlinben is annyira bámultak. Az impresszionista, egyszerű díszletek mennek vele. Minden új darab díszeségen járja végig az országot. Több ez színművészetnél, játéknál, magasztos kulturmisszió ez.

A „móraót”-ok, a 29-es arab támadások idején Rison kolónistái szinte várták a támadást, annyi hősiességgel voltak felvértezve. Itt alapos leckeiben részesültek volna hitlen unokatestvéreink. Lovasok cirkáltak állandóan a határon, az

egész kolónia körülkerítve s a „háborus közköltés” percek alatt a kolónia pénztárába begyűjtve. Ramleh-ből lehetett várni őket. Elmaradt. A kolónia csendjét, nyugalmát azóta sem zavarja semmi. Széles uccák, kerttel övezett nagy lakóházak és sok drága esőppség az uccákon. Szabre-k. Ez a neve a benszülött kis vadócoknak. Egy ilyen kis benszülött barátómra csakhamar szert teszek. A narancsogazda déli pihenőn van, amire ki érkezem. Várom kell. Néhány arab munkás szórakoztat. „Sómér ani”, böki az egyik rossz héberséggel, hogy bizalmatlanságom eloszlassa. Aztán odaint a másikat, „ze jehudi”, mondja, és tényleg a szomszéd falu fiatal arabja jiddisül értekezni velem. Deszkából ülőhelyet rögtönöznek nekem egy narancsa alatt. Bajos barna kislány 5-6 éves szaladgál előttem. Fején fehér kendő, kelfijja van sok esinnal, izléssel hátrakötve. Hirtelenjében nem tudom arab gyereke, vagy egy visszatevett ósrégi kis Sulamith ez. Megszólítom. Abigail a neve új kis barátómnek, aki elhenceg, hogy Ada nevé hoga van és ő már iskolás. Ada narancsokban dolgozik, Imma nem. Ennyit árul el családi ügyeiről. És csakhamar előhozza szüleit, megmutatja azt a furca némit, aki annyit kérdezgetett tőle. Kicsi erdei nimfa, ahogy szálló, lengő fehér kendőjével, firdőresszével a lombos narancsfák alatt el-elűnik karesu alakja. Hat esztendő risóni barátóm, a kis Abigail.

A gazda megérkezik és én meghitt viszonyba kerülök a rég áhitott narancsfákkal. Előbb még néhány utasítást ad ki a kert előtt dolgozó munkásoknak a csomagoló barakk építésére, aztán bevezet a kertbe és sorra mutatja, egyenként a narancsfákat, a grape-fruit-okat és a mandarin fákat. Tegnap lettek megöntözve és turizva, most három hétig nem kap vizet a fa, magyarázza. Közben féltő gond dal szed le egy-egy felfedezett hibás narancsot, nehogy elrontsa a többit. Észreveszi, hogy egy tulzsufolt ág nem bírja

a terhet és nyomban alátámasztja. Fűrész, gondos szemem el nem téveszt egyetlen gyümölcsöt sem szemügyre venné és itt-ott valamit igazgatni rajta. Egy grape-fruit részhez érünk. Két óriási gyümölcsöt, alig hogy elbírom őket, levág ajándéknak. Aztán tovább magyarázza a „narancsostörténelmet”. „Orangen-Kunde”, így hívhatnám. Faiskolájára a legbüszkébb. Fialat kis narancsoltások ezek, amelyek annyi gondnal, szeretettel lesznek kezelve, mint akár a kolónia szemefényei, a gyerekek. Ősei lesznek ók, a zsenge hajtások, facsemeték a jövő narancs-nemzedéknek. Ezeket vásárolják a külföldi tőkésék, akik pénzeiket Erec Jisrael biztonságába menekítik. 7 esztendő a fejlődési folyamat, amíg az oltás gyümölcsöt hozó fáva fejlődik. Észreveszem, hogy az ágon tövis van. Narancs sinesen tövis nélkül! De egy-egy törpe lombozaton azt hiszem, néhány száz ontja az illatot. Virágzás idején, tavasszal, egyenesen bódító ez. A munkára is rátérünk s én csakhamar napi 15 piaster napszámmal fel vagyok véve a narancsszedéshez. Körmeimre néz és aggódva jegyzi meg, „azt azonban ntővig le kell vágni, nehogy megsértsé a gyümölcsöt.” Meg zöld a narancs, de ha lehull az eső megkapja utólréhetetlen zamátját, izét, édes lesz és egy-kettőre érett. Akceptálva vagyok tehát eső utánra, azonnali belépéssel.

Elriasztanak. Egész nap létrán kell álianod, két kezed felnyújtva, úgy történik a vágás. A megtelt kosarakat egyedül kell ide-oda cipelned, ott nincs udvariasság! Zuhogó esőben sem szünetel a munka. És mennyi a tüske, feltőri a karod! S a csomagolás? Oda be sem engednek. Az külön szakmunka! Így biztatnak engem. S én várom az első áldást hozó palesztinai esőt, hogy kimehessek a narancsba munkára! Várom büszkén, bol dogan s naponta félórát favágással edzem karomat hozzá. Vilmos esászár sportból én narancs „hácskára”-ból.

WIZO-HIREK

Wizo-élet Temesváron. A gyárvarosi Wizo-csoport nov. 13-án a dr. Nobel Sándorné lakásán tartotta meg heti összejövetelét. Handler Else tartott előadást és Taub Abrahamné Lion Feuchtwanger most megjelent Berthold Oppenheim című könyvéről ismertetőt olvasott fel.

A belvárosi csoport az elmúlt kedden a Lux Gézáné lakásán gyűlt össze a rendes heti érklire. Giszkalay János volt az előadó.

A józsefvárosi csoport Gyóriné lakásán tartotta meg érkljét. Handler Else volt az előadó.

Szerdán este Wizo-dienst volt. Minden harmadik szerdán a Wizo tart dienstet. Ez alkalommal Handler Else tartott előadást. Dr. Nobel Sándor tartott Motzkinről emlékbeszédet.

Folyó hó 22-én hétfőn dr. Weil Adolf né lakásán tartotta meg heti érkljét a gyárvarosi Wizo-csoport. Dr. Röth Dezsóné beszámoló tartott szervezeti körújáról.

A belvárosi csoport kedden dr. Brisker Ezekielné lakására gyűlt össze. Dr. Brisker Ezekiel „Tradition und Konfession” címmel tartott előadást.

A józsefvárosi csoport szerdán Salamon Lászlóné lakásán tartotta meg heti összejövetelét Reiter Ernő „Zsidó vándorlások” címmel tartott előadást.

A sziget WIZO az elmúlt vasárnap nagyszerű kulturesztét rendezett. A programot dr. Danzig Samuné elnöki megnyitója vezette be, majd Pollák Ferencé Herzi életéről tartott megkapó előadást. Káhn Dora a Wizo palesztinai munkáját ismertette és méltatta narystillú német előadásban. Fuchs Mancsi Morris Rosenfeld költészetét vázolta, dr. Perl Gizzella pedig a nagy jiddis költő eredeti verseiből adott elő. A gyűlésen résztvett Danzig Hillél is, aki rövid beszédet intézett a hölgyekhez. Az elmúlt vasárnap

zajlott le a Jöung-Wizo első teája Izsák Margit lakásán. Fényesen sikerült. Kedő délután viszont az első Wizo-tea adta Pollák Ferencé, mely szintén nagyon szépen sikerült. A szigeti Wizo és Jöung-Wizo együttes ülésen foglalkoztak a nagyváradi WIZO-konferencia kérdésével és elhatározták, hogy az asszonyok, mint lányok 2-2 delegátussal képviseltetik magukat a konferencián.

A „Bnot Cion” Wizo-leánycsoport temesvári tagozata, vasárnap délután 1, hó 19-én tartotta rendes gyűlését. Östereicher Bözsi jól összeállított revüjét olvasta fel. Utána Márton Izidor igazgató a tőle megszokott értékes bibliai magyarázatot tartott, amelyet a hallgatóság nagy érdeklődéssel fogadott. A Hatikváh el-éneklésevel befejeződött a gyűlés.

A margittai WIZO-csoport megkezdte munkásságát. Minden hónapban egyszer kultur délutánt rendeznek a cionista helyi csoporttal együtt és havonta kétszer tea-estélyeket kávéházban. Januárban nagy estélyt rendeznek, amelyre meghívunk egy központi kiküldöttet. Kártyadélutánokat is rendeznek, amelyek nagyon szépen jövedelmeznek.

Az udvarhelyi Wizo-csoport október 15-én tartotta közgyűlését 15 tag részvételével. Programjuk továbbra is minden vasárnapi kávédélutánok, amelyeken revüt és előadásokat tartanak. A tagok a tagságdíjat rendszeresen fizetik. A legutóbbi kávédélutánon dr. Kálmán József tartott magas színvonalu revüt, amelyet a hallgatóság végig nagy érdeklődéssel hallgatott.

Az ujonnan alakult tenkei WIZO-csoport november 12-én tartotta meg első összejövetelét. Az ülést Markovits Andorné, a csoport elnöknője nyitotta meg. A hölgyek igen szép számban jelentek meg és érdeklődéssel hallgatták az elnöknő propagandabeszédét, amelynek keretén belül beszámoló is tartott a szalontai Wizo-estélyről. A csoportnak jelenleg 42 tagja van.

A ZSIDÓ ASSZONYT kiadja az erdélyi WIZO temesvári csoportja. Piata Asanesti 4.

Az új Németország

Irtá: Ferdinand Lion

Az alábbi cikket emigrált német írók amszterdami folyóiratából, a „Die Sammlung”-ból vesszük.

Az új Németország? Ez az új olyan régi, hogy jóval a görög mögött áll. Hasonlatos a régi, ókori Asziához. Ott divott a most híres totalitás, az egyház és állam egysége, ott érvényesült a vezér a tömegekkel szemben, ott helyettesítette a szabad véleménynyilvánítást a zavaros híresztelés, ott uralkodtak: az abszolút törvények, a kegyetlenség, a titkos államrendőrség, az ellenfél kiirtása, a nagy állami építkezések, Tiszta Kelet.

A négy éves háború visszadobta a birodalmat természetes állapotába. Egy rövidebb tartamú háborút át lehet ugrani, mint a Gleeser-hasadékat. Ez a háború azonban sokáig tartott és igénybe vette az összes erőket. Talán, a győzelem ismét fölszínre dobta volna a szerencsének abba a szférájába, amely az európai lét-höz szükséges. A veszteség azonban a mélységbe lökte Németországot. Még voltak háború előtti emberek, akik visszaemlékeztek és régi kultúráikat hordozták magukban. Számuk lassan fogyott, éppúgy, mint erejük. Megmaradtak ezenfelül bizonyos dolgok: szociális, gazdasági, kulturális keretek között, amelyeknek nem volt politikai és katonai kapcsolata és nem omltak össze. Ezek

összeszűgösdtek. Háború, infláció és kizs mint földlökések hatottak egymásra. Sok német ember csak az egyiket, vagy a másikat élte át, megint felocsudtak, laboztak, csüggedtek, kétségbeestek, reméltek. Sokan voltak, akiket minden baj ért. Öregeket is ért a baj, akik könnyen felejtettek, de voltak fiatalok, akik belenevelkedtek az új állapotokba. És kitermelődtek a munkanélküli vándorok: öseemberek.

Erősen hasonlítanak az állapotok a harmincéves háborúhoz, amikor Németország visszasüllyedt a természetes életmódba. Persze akkor egyuttal itt volt a fiatal protestáns vallás, amely új szellemiséget és kultúrát hintett a sebekre.

A zsidók a háborúig nem juthattak be a hadsereg és a közigazgatás irányítóapparátusába. Azután mint az európai demokrácia reprezentánsai, mint új politikai emisszáriusok kezdtek Németországot az európai mentalitás köreibé bevinni. Kulturmunkájuk, békemunkájuk nehéz viszonyok között tizenöt éves békét és fejlődést, új színt, az őszinteség szellemét kölcsönözték a birodalomnak.

Csak színt. Mert az irányítás nem volt a kezükben. Rathenau, aki irányíthatott volna, legyilkolták. Hogy később mindent legyilkoljanak, ami demokráciát, európaiságot és kultúrát jelent.

EMMA LEWIN

Emma Lewin.

„Volt egyszer egy öreg király...”

Nagy bosszúálló király volt a lengyel és oroszországi zsidóknak. Hosszu karjaival szükreszorította a szegény zsidócskák életét. A napsugarat is elzárta előlük. Az életet is.

És amikor már nagyon szűk lett a háló, melyet köréjük font, mikor már nagyon sötét lett az ég felettük, megölték a királyt. Az öreg királyt.

És elindultak a mese útjára, melyet Emma Lewin, a palesztinai munkásifjúság költője, elbeszélője mesél a nép gyermekeinek.

„Volt egyszer egy király...”

ott volt az arabmészárszék, ott volt a nagy gyűlölködés, a gyilkolások, a fájdalom idején. Ott volt és mesélt.

Akik hallották mesélni, — mondják, — hogy az egész zsidó fájdalom benne van a szavaiban. Azt mondják, hogy, amikor mesél, mindenki sír. A fák sírnak, (mert mindég csak hegyek és mezők és fák szomszédságában mesél), a föld is sír és az isten is sír... Akik hallották, mesélik, hogy valami finom fluidum van a hangjában. Hogy nagy, belülről jövő szomorúság fátyolozza a hangját.

Emma Lewin.

Perselő nap után, fáradt esteiken körülülk Emmát a kibuc gyermekei. És Emma mesél. A királyról, aki egyszer volt. És mindég csak róla. De nagyon fájt neki ez az öreg király, hogy mindig róla mesél!

Egyetemi hallgató volt Oroszországban. Aztán abbahagyta és kiment az Erebe. Ott volt a mocársleesapolásnál.

A lengyel kibucban él.

A kibucnyírók nagy erőfeszítéssel rávették, hogy végezze el az egyetemet, mert hasznára lehet a kibucnak. Elvégezte. Teljes címe: Dr. Emma Lewin. De Ereben csak úgy hívják, hogy Emma.

Egész nap a mezőn dolgozik. Este pedig, elmegy a gyermekfaluba és mesél a gyermekeknek. Néha a nagyok is akarják hallani és ők is elmennek mesélni.

És mikor nagyon-nagyon elfáradnak, Emma köré ülnek és Emma mesélni kezd. Arról, hogy: volt egyszer egy király... Öregkirály...

Adler Hubert

Pályázatot hirdet a palesztinai Habimah. Tel-avivból jelentik: A világhírű héber színtársulat, a Habimah, néhány hónappal ezelőtt pályázatot hirdetett egy eredeti zsidó színdarabra és 100 fontos díjnyújtást tűzött ki a legjobb kéziratra. A pályázat határideje már le is járt, a zsűri azonban újabb határidőt tűzött ki 1934. január 1-re. Eddig 46 kézirat érkezett be a zsűrihez, melynek tagjai: Chaim Nachman Bialik, Jacob Fishman, P. Lachover, S. Perlman, Saul Tschernichowski és a Habimah ensemblejának két tagja. A beküldött kéziratoknak a fele Palesztinai íróktól származik és héberül íródott. A többi kéziratok különböző országokban élő írók tollából kerültek ki és öt különböző nyelven íródtak. A palesztinai irodalmi és művészi körökben nagy érdeklődéssel várják a pályázat kimenetét. Egyes lapok tudni vélik, hogy a 46 kézirat között két egészen kiváló dráma van és az egyik palesztinai író műve. A határidő kitolását a zsűri részéről azzal magyarázzák, hogy ezt több pályázó és újabb jelentkezők kérték.

Lamdan „Masszada”-jának harmadik kiadása. Tel-avivból jelentik: A héber könyvpiac a napokban szokatlan eseményt regisztrált. A Stibel-Verlagban megjelent Jizchak Lamdan „Masszada” című eposzának harmadik kiadása. A Masszada kétségtelenül az új héber irodalom egyik legerőteljesebb és ugyanakkor leghatalmasabb alkotása. A mű megjelenése korszakalkotó volt a héber irodalomban. Lamdanig nem ismert a zsidó irodalom a hősi eposznak azt a formáját, amely más népeknél annyira integ-

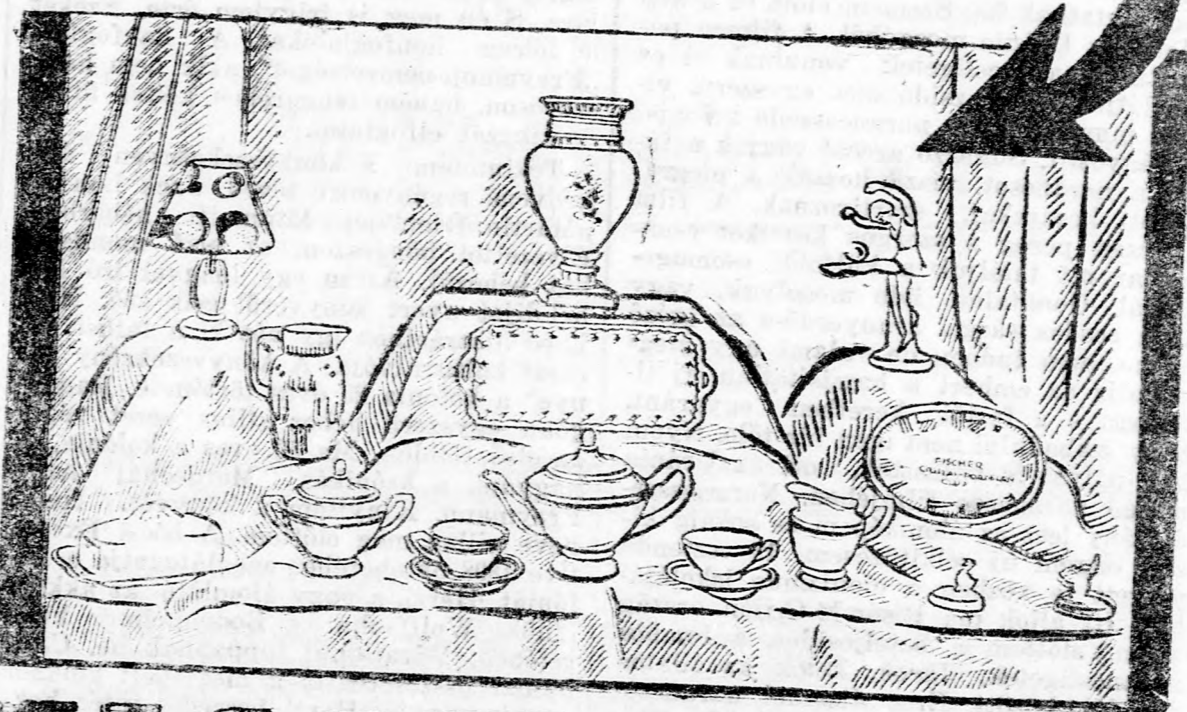
ráns részét képezi az irodalmi fejlődésnek. Ami a Masszadának a specifikus értéket adja, az, hogy Lamdannak sikerült tökéletesen visszatükröznie a zsidó lélek sajátos heroizmusát. A könyvnek eme kivételes tulajdonsága és értéke ad magyarázatot arra, hogy ez a mű a héber olvasókörözésben és a zsidó lélek sajátos heroizmusát. A könyvnek eme kivételes tulajdonsága és értéke ad magyarázatot arra, hogy ez a mű a héber olvasókörözésben és a zsidó lélek sajátos heroizmusát. A könyvnek eme kivételes tulajdonsága és értéke ad magyarázatot arra, hogy ez a mű a héber olvasókörözésben és a zsidó lélek sajátos heroizmusát.

Avigdor Hammeiri politikai frontot változtatott. Tel-avivból jelentik: Avigdor Hammeiri, a nagy héber költő, aki az utóbbi években a revizionista mozgalommal szimpatizált, frontot változtatott és belépett az általános zsidó munkásföderációba. Hammeiri, első éveiben is a munkássággal haladt együtt és első írásai munkáspárti beállítottságának adott kifejezést. Később a revizionista mozgalom térhódításával egviedjűleg Hammeiri és a munkáspárt között elhidegült a viszony és a héber költőben a nemzetifelbuzdulás kerekedett felül, mely csakhamar a revizionisták táborába sodorta. Többször hangoztatta a párttal szembeni fenntartásait és ennek a Doar Hajom hasábjain is kifejezést ad. A lap akkor Jabotinsky vezetésére állt és Hammeiri egyik fő-munkatársa volt. A költő azonban nem tudott sokáig megmaradni a lapnál, csakhamar nézeteltérései támadtak Jabotinskyval és a lap töb-

MINDEN VEVŐ KAP MINDEN VEVŐ KAP

50.000 KARÁCSONYI AJÁNDÉK SZÉTOZTÁSA MEGKEZDŐDÖTT

EZEK AZ AJÁNDÉKOK

FISCHER PORCELAIN CLUJ-CALEA REG. FERDINAND 6

bi vezetőivel. Nem telik bele sok idő és Hammeiri a revizionistáktól is eltávolozik. Azóta nem folytat kimondott pártpolitikát. Az utóbbi időben azonban gyakran foglal állást a revizionisták tulkapásával szemben és főleg a fasizta allörökért támadta a revizionista ifjúságot. Most nyílt színvonalra szánta el magát, hatalmas cikket írt a „Davar” című munkáslapban, élesen támadja benne Jabotinsky és a jobboldali pártok politikáját és ünnepélyesen bejelenti, hogy belép az egyesült munkáspártba.

Bialik-tanszék a jeruzsálemi héber egyetemen. Jeruzsálemből jelentik: A jeruzsálemi egyetem palesztinai barátainak kezdeményezésére a héber nyelvnek külön tanszékét állították fel a héber egyetemen. Az új tanszék Chaim Nachman Bialik a nagy héber költő nevét viseli. Az ünnepélyes inaugurálás november 15-én zajlott le az egyetem aulájában a kormány és a zsidó testületek reprezentánsainak jelenlétében. Dr. Juda L. Magnes az egyetem rektora megnyitó beszédében kifejtette, hogy az új tanszék nemcsak azért neveztek el Kialikról, mert a nagy költő a héber tradíciók megőrzésére, hanem azért, mert Bialik egyike azoknak, akik odaadó szeretettel és lelkesedéssel karolják fel az egyetem ügyét. Bialik volt az, aki megteremtette a Héber Egyetem barátainak egyesületét és átvette annak vezetését is. A Bialik-tanszékre Noah Harry Torczyner professzort hívták meg, aki székfoglaló előadásában „Tudományos munka a héber szókincs terén” címmel érkezett.

A nagybányai WIZO első összejövetele Az elmúlt napokban szervező körutjunk alkalmával Nagybanyt is felkeresték dr. Róth Dezsőné a „Wizo” országos elnöke és Weinberger Nándorné, a clujai Wizo ügyvezetője, hogy a nagybányai zsidó nótársadalmat a cionizmusnak és a „Wizo” ideológiájának megnyerjék. Utjuk első eredményeképp november 22-én szá-

mos résztvevővel tartott a kijelölt munkabizottság szervezkedő összejövetelt a Sfatul Negustoresc helyiségében. Boros Pálné alelnökönk pár lelkes szóval üdvözölte a megjelenteket és felhívta őket a „Wizo” tagjai sorába való belépésre. Róza Andor a Zs. N. Sz. helyi csoportjának titkára rövid előadásban a cionista világszemléletet ismertette, majd a „Wizo” célkitűzéseiről olvasott fel. A jelenlévők azonnal beléptek a „Wizo” kötetekébe és elhatározták az első teák megtartását is. Reméljük, hogy ezzel nemcsak a „Wizo” élet, de ezen keresztül az egész cionista mozgalom is fel fog lendülni Nagybanyan, hogy méltó helyet foglaljon el az erdélyi intenzív cionista életet élő városok között.

Kaszner Dezső előadása a kolozsvári WIZO-ban. Folyó hó 28-án, kedden Adler Sámuelné adott nagyszerű Wizo-teát a lakásán. A tea keretében Kaszner Dezső tartott rendkívül értékes előadást „Antiszemitizmus és zsidó szolidaritás” címmel. Rámutatott arra, hogy sohasem volt olyan parancsoló szükségesség a népi erők egyesítése, mint ma. Kifejté, hogy a németországi zsidó tragédia Közép-európa gazdasági helyzetének a következménye. Egy ut, egy védekezésünk van: az összefogás. — Kedden Salamon Jakabné ad teát, melynek keretében Weinberger Nándorné tart előadást.

Pacura tüzeléseket porlasztókat szállít: Marko V. okl. gépészmérnök műszaki irodája. Cluj, Calea Reg. Ferdinand 43-45. Telefon 453.

III

— A király Br. Bukarestből jelen 16-án az aradma vesz Bratianu D. séges, hogy Mar is vendége lesz e radászatnak.

— Kisenyben langok martaléka Kisenyben tegn amely igen jelen A tűz a Strada U keletkezett, de h ugyhogy egy ere martaléka.

— Felmentette szék a kiskoru az Uj Kelet, hog szék második sz mácsa tegnapta gyűlésezése v ügyét. Az itélete sag, mely szerint ifjumunkásokat, a vádlottak véde erős.

— Titulescu és látkoznak Kassán Prager Taglatat jescu és Benes a nak Kassán talá

— A megvaku felakasztotta má Bécsből jelentik: tünést kellett a Max Selmer 70 orvos öngyilkoss tyánt felakasztva ban. Hozzá tartoz régóta tartó sz öngyilkos. Már n ja előtt, hogy in elviselje a vaksa

WEISZ szörmesza

FIG

m társ szes m f

— Készül az Londonból jelen házi reform. Ugy hozás még kará gyalni a javasla

— Börtönbe s gét. Londonból gét a barodai r eazonba szállított

— Bérenyhes bántalmaj, gyon eres bajok „Ferenc József” dalom nélkül m pangását. Sok igazolja hogy a nálala a bélmük lyozza.

— Matuska su tik: A lapok je akít a steini fo ben, súlyos bete hány hónap lefo kilót fogyott. halála is hozzá következéséhez.

HIREK

— A király Bratjanu Dju vadászatán Bukarestből jelentik: A király december 16-án az arad megyei Socodorban részt vesz Bratjanu Dju vadászatán. Lehetőséges, hogy Marioara jugoszláv királyné is vendége lesz ez alkalommal a socodori vadászatnak.

— Kisenevben egy egész házszor lett a lángok martaléka. Bukarestből jelentik: Kisenevben tegnap nagy tűz pusztított, amely igen jelentékeny károkat okozott. A tűz a Strada Ureche 65. számú házban keletkezett, de hamarosan továbbterjedt, nehogy egy egész házszor lett a lángok martaléka.

— Felmentette a kolozsvári törvényszék a kiskoru ifjunktákosokat. Megírta az Uj Kelet, hogy a kolozsvári törvényszék második szekciójának Hortopan tanácsa tegnap tárgyalta az államellenes gyűlöléssel vádolt kilenc ifjunktákos ügyét. Az ítéletet ma hirdette ki a bíróság, mely szerint felmentti a vád alól az ifjunktákosokat, mert beigazoltnak látta a vádlottak védekezését. Az ítélet jogerős.

— Titulescu és Benes a jövő héten találkoznak Kassán. Prágából jelentik: A Prager Tagblatt értesülése szerint Titulescu és Benes a jövő hét folyamán fogják Kassán találkozni.

— A megvakulástól való félelmében felakasztotta magát egy 70 éves orvos. Bécsből jelentik: Városszerte nagy felzúdulást keltett a tegnapi nap folyamán Max Selmer 70 éves köztisztviselőben álló orvos öngyilkosságának híre. Az aggasztó felakasztva találták meg szobájában. Hozzá tartozói azt gyanítják, hogy megölte a tartó szembetegsége miatt lett öngyilkos. Már régen hangozta családja előtt, hogy inkább meghal, semmint elvesse a vakaságot.

WEISZ FIVÉREK szőrmeszalón. Gólya-palota

FIGYELEM!!

A közeli leltározás miatt, a raktáron levő összes áruinkat **minden elfogadható** áron kiárusítjuk.

— Készül az angol felsőházi reform. Londonból jelentik: Készül az angol felsőházi reform. Ugy tudják, hogy a törvényhozás még karácsony előtt le fogja tárgyalni a javaslatot.

— Börtönbe szállítják Gandhi feleségét. Londonból jelentik: Gandhi feleségét a barodai rendőri fogházból Malezonba szállították át.

— Bérenyheség, a máj és az epeutak bántalmaj, gyomor- és bélhurut, aranyeres bajok esetén a természetes „Ferenc József” keserűvíz gyorsan és fájdalom nélkül megszünteti a hasiszervek pangását. Sok évi kórházi tapasztalat igazolja hogy a Ferenc József víz használata a bélműködést kitűnően szabályozza.

— Matuska súlyos beteg. Bécsből jelentik: A lapok jelentései szerint Matuska, akit a stejn fogházban tartanak őrizetben, súlyos beteg. A vasúti merénylet négy hónap leforgása alatt több mint 15 kilót fogyott. Valószínű, hogy felesége halála is hozzájárul testi leromlásához.

ZSIDÓ TESTVÉREK!

Franciaország szabad szelleme nem ismer faj- és valláskülönbséget, Pártoljátok tehát a francia gyártmányokat és főként a legkiválóbb borotvapengét:

Egyetlen penge sem érte el a

LERESCHE

borotvapenge kiváló minőségét! Próbáljátok ki még ma!

Romániai vezérképviselőt:

NARCISSE H. BALTHAZAR

Bukarest, Str. Selari 7.

— A Bné Jiszraél közgyűlése. Hétfőn este 9 órakor tartja meg a Bné Jiszraél cionista diákszövetség tisztújító közgyűlését az Academih Barisszia helyiségében (Str. Filipescu 1).

— Orvosi hír. Dr. Schnabel Ede orvosi rendelőjét Piata Mihail Viteazul (volt Szechenyi tér) 5. szám alatt, a Vonyikaféle házban megnyitotta. Rendel délelőtt 9—11-ig és délután fél 4—5-ig.

— Szovjet-Oroszországba invitálják az amerikai nagyipar és nagytőke képviselőit. Párizsból jelentik: Moszkvai jelentések szerint az amerikai orosz kereskedelmi ügyvivőt felszólították arra, hogy intézzen a szovjetkormány nevében meghívást az amerikai nagyipar, a nagybankok és a tudományos élet képviselőihez aziránt, hogy nagyobb turistatársaságot szervezve tegyenek látogatást Oroszországban, ahol a politikai és a gazdasági élet vezetői várják, hogy felvehesék az érintkezést amerikai körökkel. Egyidejű jelentés szerint Franciaország moszkvai nagykövetsége mellé közelebről kereskedelmi attasét fognak ki nevezni.

— Sándor jugoszláv király kiáltványt intézett népehez. Belgrádból jelentik: A délszlávok egyesülésének 15-ik évfordulóján Sándor király kiáltványt intézett a nemzethez.

— Leningrád rendőrfőnöke drákói szigorral lép fel a gázoló sofőrök ellen. Londonból jelentik: Leningrád rendőrfőnöke hirdetményt tett közzé, hogy az egyre sürűbbé váló elgázolásokrak gátat vet sen. Közölte, hogy azokat a sofőröket, akik a közlekedési szabályokat nem tartják be, vagy részeg állapotban autót vezetnek, gyorsított eljárással fogják elítélni. Büntetésük súlyos esetben a halál is lehet.

— Vaugoin volt osztrák hadügyminiszter Párizsban. Párizsból jelentik: Vaugoin volt osztrák hadügyminiszter, az osztrák szövetségi vasutak elnöke francia országi tanulmányuton jelenleg Párizsban tartózkodik.

— Az angol királyt meg akarta zsarolni egy mérnök. Londonból jelentik: A londoni rendőrbíróság furesa zsarolási ügygel foglalkozott a napokban. A vádlott Clarence Guy Gordon Haddon mérnök volt. Azzel vádolták, hogy meg akarta zsarolni az angol királyt. A mérnök azt állította magáról, hogy Clarence hercegnek, a király 1892-ben elhunyt bátyjának törvénytelen fia. Kérvényt irt a királynak, melyben anyagi támogatást kért tőle ezen az alapon és kiltátsba helyezi, hogy külföldi lapokban nagy cikkeket fog irni származásáról, ha nem kap pénzt. Mintán kérvényére nem kapott választ, több miniszternek irt hasonló tartalmu leveleket, míg végül megindult ellene az eljárás. A rendőrbíróság elrendelte a király zsarolójának letartóztatását.

— A háborus nemzedék nem jó katonának. Londonból jelentik: Sir Hugh Elles tábornok, az angol területiális hadsereg hadosztályparancsnoka, a londoni King's Collegeban tartott előadásában kiemelte, hogy most toborozzák a világ háboru idején született ifju nemzedéket. Jóllehet a sorozási igények a testi alkalmasság tekintetében elég szerények, még is minden öt jelentkező közül négyet alkalatlannak kell minősíteni. Tekintettel a modern kiképzés magasabb igényeire, a sandhursti katonai akadémia végzett növendékei tanulmányaik befejezése után továbbképző iskolába kerülnek, hogy a legalaposabban megismerkedhessenek a fegyvernemek műszaki követelményeivel, melyeknél majd szolgálatot teljesítenek.

— Eljegyzés. Silberherz Jenő Viseul de sus és Rosenthal Frida Jasina (Csehszlovákia) jegyesek.

— Tovább dühög a vihar a Fekete-tengeren. Sztambulból jelentik: A Fekete-tengeren a vihar tovább dühög. A part vidék közelében legalább harminc török halászhajó sülyedt el. Százhetven halász sorsáról semmit sem tudnak. Samsun ki kötővárosát szökőár söpörte végig. Husz ember életét vesztett. A vasúti forgalom Samsunnal megszakadt. A viharok több millió török fontra rúgnak.

Royal Mozgó
Ma, vasárnap utoljára:
„Jönnek a huszárok”
Vasárnap d. e. 11-kor is fut ez a film 10, 15 lejes helyarákkal.
Holnap, hétfőn:
QUICK
Operettsláger. Fősz.: Lilian Harvey.

— Guerillaharcok Marokkóban. Rabatból jelentik: Marokó déli részében ütközet folyt be nem hódolt törzsek guerillaesapatjai és francia lövészek között.

— Ötmillió dollár a csikágói vilákiállítás deficitje. Londonból jelentik: A csikágói vilákiállításnak, melyet nemrég zártak be, 22.320.000 látogatója volt. Az óriási forgalom ellenére is több mint ötmillió dollár veszteséggel zárult a kiállítás, amit az óriási hirdetői- és reklámköltségeknek tulajdonítanak. Csak néhány nappal a kiállítás bezárása után tudódott ki, hogy a kiállítás ideje alatt Csikágóban heves leleti vérhasjárvány dühögött, melyt állítólag az egyik szál loda asszir szakácsa huroolt be. Hír szerint 100 ezer látogató betegedett meg a ragályban és ebbe halt bele „Texas Gunan”, az amerikai éjszakai élet hírhedt királynője is.

RÁDIÓ MŰSOR

A jövő hét folyamán Elisabeth Bergner az „Escape me never” c. dráma női főszerepében Londonban fog fellépni. A német színésznő első angolnyelvű fellépése Manchesterben ment végbe sikeresen.

Müller Mária, a newyorki Metropoli tan világhírű énekesnője jelenleg a francia fővárosban vendégszerepel.

Chevalier közelebről az angol fővárosba várják. A francia filmszínész Elstreeben filmezni fog. A Lafayette-filmszenárium főszerepét játsza el.

Dayka Margit szerződést kötött a Királyszínházzal. A naiva az új Strauss-operettben fog fellépni.

Minden versenyen felülálló valódi homespun uri és női divatszöveteket készít és olcsó áron elad a

DOMBRIA

hászövészet!
Egyedüli elárusítóhely:
CLUJ-Kolozsvár, Str. Brătianu (volt Király u.) No. 51.

— Anglia 24 uj hadihajót épít. Londonból jelentik: Az admirális elkeszítette az 1934. évi új hajóépítési terveket, melyek főbb pontjai beavatott sajtókörök értesülése szerint: hat új cirkáló, köztük négy 9000 tonnás és két kisebb hajó, tizenkét torpedóromboló, három buvarnaszad, egy flotillavezérhajó.

— Tűzvész Hamburg kikötőjében. Berlinből jelentik: Hamburg kikötői negyedének egyik raktárház-csoportjában tűzvész tört ki. A tüzoltóság nagy apparátussal vonult ki a veszélyes tüzhöz.

— Huszonöt fokok hideg Lengyelországban. Varsóból jelentik: Lengyelország déleleti részében a hőmérséklet —25 fokig szállott le.

— Működésbe lépett az Itzaleoe tüzhányó. San Salvadorból jelentik: Az Itzaleoe tüzhányó működésbe lépett. A város közelében lávafolyam hömpölyög s a levegő tele van vulkáni hamuval.

— Három pesti lapot kiltitottak Csehszlovákia területéről. Prágából jelentik: Kiltitották Csehszlovákia területéről a Pesti Naplót, az Ujságot és az Esti Kurirt.

— A szovjet de jure elismerését sürgették a belga képviselőházban. Brüsszélből jelentik: A belga képviselőház ülésén szociáldemokrata részről a szovjet de jure elismerését sürgették. Hymans válaszában kijelentette, hogy a szovjetnek meg kellene változtatnia ehhez kereskedelempolitikai elveit.

Évről-évre

eljönnek régi vevőink és újakat hoznak magukkal olcsó karácsonyi vásárunkra

Miért?.....

mert a megelégedett és jól kiszolgált vevő visszajön és új vevőket hoz! Idei karácsonyi vásárunkra is megvannak jöminőségű olcsó meglepetéseink minden osztályunkon:

Mosó osztályunkon: Tennisz flanellek 15.— lej / La ruha flanellek 29.— lej
Selyem osztályunkon: Mintás „Ivette” maradékok 29.— lej / Mintás foulardselymek 48.— lej

Szövet osztályunkon: Marocain szövésű ruhaszövetek 78.— lej / Tiszta gyapju damentuch 99.— lej

Heller & Molnár

divatnagváruháza Cluj-Kolozsvár, Calea Regele Ferdinand 15.

butorait

tőlünk vásárolja, 3 előnye van:

1. Minőségben elsőrendűt kap!
2. Otthona izléses lesz!
3. Kézpénzért nagyon olcsón és hitelbe is kedvező feltételek mellett vásárolható!

SZÉKELY és RETI
Butorgyár R. T.
Târgu Mureș, București, Brașov.

UJ KELET *Legújabb hírek*

Németország eldobta az álarcot:

Kormányrendelettel egyé olvasztották a német államot és a nemzeti szocialistapártot

Hitlerék közjogi testületté deklarálták a nácik pártját. Oriási mértékben emelkednek az árak Németországban

Ausztria a bajor-osztrák határon történt halálos incidensért kárpótlást nyújt Németországnak

Berlin, december 2. Osztrák kormányrésztől kijelentették Bécsben Ried bécsi német követnek, hogy Ausztria az osztrák-bajor határon előfordult halálos határcsúszásért teljes kárpótlást óhajt nyújtani s az ügy osztrák szereplőit bíróság elé állítja. Egyidejű jelentés szerint Hindenburg elnök Hitler javaslatára birodalmi tárcanélküli miniszterekké nevezte ki Hess Rudolfot, a nemzeti szocialista párt elnökhelyettesét és Röhmöt, a rohamosztatok főparancsnokát. Egyébként német birodalmi kormány nem kíván beavatkozni az evangélikus egyházban előálló konfliktusba, mert az ügyet az egyház belső ügyének tekintik.

Eppen ezért Müller birodalmi püspökök advent első vasárnapjára kitűzött ünnepélyes beiktatása az egyházban támadt konfliktus miatt egyelőre elmarad.

Fokozódik az elégedetlenség
Minden figyelmeztetés ellenére, amelyeket főleg Schmidt birodalmi gazdasági miniszter intéz az érdekeltekhez, az árak folyton emelkednek. A lakosság körében fokozódó elégedetlenség észlelhető. Jellemző, hogy a Horst Wessel-dalt megdöntötték egy negyedik strófával, amely a kartellek ellen irányul. Schmidt miniszter most újabb intő szóval figyelmezteti mindazokat, akik az árdrágításokban részeselek, hogy ne zavarják a kormány talpraállítási munkáját üzemekkel. A miniszter több kartellt a legszigorúbb eljárásal fenyeget meg és határozott hangon felszólítja őket, hogy az árakat csökkentse.

Maul halten und weiter djenen...
A kötelező munkaszolgálat birodalmi biztosa rendeletet adott ki, hogy véget vessen „a munkatáborokban a fecsegők és rémhírterjesztők garázdálkodásának”. Kimondja a rendelet, hogy a munkatáborokban szolgáló üvegekről nem szabad beszélni, mert a munkarend és a munkafeltételek titkát éppen olyan szigorúan meg kell őrizni, mint az állami közigazgatás hivatalaiban.

„Nem más, mint zsarolás”
A szász belügyminisztérium közölte, hogy az utóbbi időben Szászország területén tömegesen fordultak elő esetek, amikor egyes személyeket vagy kereskedelmi cértet kipelengéreztek olyképpen, hogy nyilvános helyeken pellengérré állították ki a vétkeseket, néha szégyenostorhoz kötötték őket vagy nevüket az újságokban hirdették esetleg a hirdetőoszlopokon plakátokon szégyenítették meg őket. Enek az eljárásnak most véget vet a rendelet és azt mondja, hogy ez nem más, mint zsarolás, amely sokszor a gazdasági életre nézve rendkívül káros. Ezentúl tilos a kipelengérezendőket vértelhajszolni az utcákon, aki pedig bánalmazza is őket, szigorú büntetésnek teszi ki magát.

Mozogódnak a kommunisták
Berlin, december 2. A rajna-északi partvidéken tovább folyik a kommunisták szervezkedésének ártalmatlanná tétele. A tegnapi nap folyamán letartóztatottak száma megközelíti a háromszázat.

Lübeckben is letartóztattak nyolcven kommunistát.
Berlin, december 2. Lapzártakor érkezett jelentés szerint Hess és Röhm birodalmi miniszterekké történt kinevezésével egyidejűleg a birodalmi kormány rendeletet tett közjogi testületté deklarálja.

Párizsban nagy felűnést keltett ez a rendelet. Politikai körökben megállapítják, hogy Németország eldobta az álarcot. A nemzeti szocialista párt és az állam egygyólvastása maga után vonja azt, hogy a rohamosztatok és védőcsapatok katonai jellegét nyernek.

Amikor zsidó mészárosok harcba indulnak a cuzista klubhelyiség ellen Szemelvények a Calendarul választási koholmányaiából

Bucuresti-Bukarest, december 2. (Az Uj Kelet tud.) Röviden beszámoltunk a Calendarul című vasgárdista lap azon híreről, amely szerint a kisenevi cuzista otthont ismeretlen tettesek lerombolták. A Calendarul mai számában újabb részleteket közöl erről az állítólagos rombolásról, melyről egyetlen más bukaresti lapnak nincs tudomása és felhasználja az alkalmat, hogy újabb vérvadát kovacsoljon a kisenevi zsidó lakosság ellen. A lap szerint liberális választási rendőrséget szerveztek meg a kormány hívei. Ez a sui generis rendőrség 15 tagból állna, akik zsidó mészárosok és eszizmadia a magánéletben. Szerdán a rendőrség akcióra lépett. Hetivásár lévén több ezer paraszt gyűlt össze Beszarábia fővárosában és úgy a vasgárda, mint az antiszemita liga röpiratokat osztogattak.

vezet Bratianu 28. szám alatti klubhelyiségében, kikergettek az ott talált cuzistákat, majd a helyiséget teljesen lerombolták sőt még a cégtáblát is elvitték magukkal. A rákövetkező napon délelőtt tízenkét óraker a banda egy cuzista diákból álló csoportot támadott meg. Plámadan diákok börtöletterítették, majd le akarták szurni. A diákok elmenekültek. Egyikük vértócsában maradt a helyszínen, de különösképpen, a Calendarul szerint, a mai napig nem lehetett az illető személyazonosságát megállapítani. A történet után a kisenevi cuzisták felhatalmazást kértek a jasi központtól illetőleg A. C. Cuza profeszortól, hogy felfegyverkezzenek. A Calendarul még azt is tudja, hogy Kisenevben a hangulat rendkívül feszült. A bukaresti sajtó azonban mi sem tud ezekről „véres eseményekről”, mindaddig nem szerzett tudomást a vértócsában hagyott cuzistákról. Az egészen az a látszata, mintha egyszerűen választási hangulatkeletésből kohlta volna a cikkett a Calendarul, hogy hozzájáruljon egy csipetnyivel az antiszemita atmoszférához.

Megjelent a liberális párt választási manifesztuma

A hamis nacionalizmus helyett a konstruktív nacionalizmust hirdeti a manifesztum
Bucuresti-Bukarest, december 2. A liberális párt szombaton manifesztumot intézett az ország népéhez. A manifesztum hangsúlyozza, hogy a liberális kormány a korona bizalmából, az alkotmányos rend előírásainak kellő tiszteletével került az ország élére azzal a szilárd elhatározással, hogy helyreállítja a megbillent egyensúlyt az államélet minden vonalán. A liberális párt minden gondja: az ország gazdasági, pénzügyi, politikai és erkölcsi krízisének meggyógyítása. Programja ezen az uton elsősorban a rend fenntartása és biztosítása, a közigazgatás megjavítása és egyszerűsítése, az alkotmányos rendszer és a dinasztia védelme, a parlamentarizmus elveinek megerősítése. A kormány és pártja küzdeni fog az osztály és fajgyűlölet szítói ellen, amely idegen ta-

lajból származnak és veszélyeztetik az ország egységét, a szociális békét és közrendet.
További programját képezi a visszaélések megbüntetése, a parazita intézmények eltörlése, az állami tisztviselők felelősségének kiépítése. Pénzügyi téren a konverzió kiépítése, az adósságok redukciójával az árak esésének megfelelő színvonalon, hosszú lejáratú és alacsony kamattal. A városi adósságok problémája is megoldásra vár. Az adók revízióra szorulnak, a túl magas illetékek és tarifák csökkentendők lesznek. A hitel restabilizáló, megszüntetve ama intézkedéseket, amelyek megbénították a magánhitelt. A stabilizáció fenntartása, a földművelés racionalizálása, a mezőgazdaság industrializálása. A nemzeti ipar és kereskedelem fellendítése a tisztességtelen verseny kiküszöbölésével, a hazai ipar

kellő támogatásával. Ecélből legfőbb gazdasági tanács felállítását az ország kereskedelmi, ipari, mezőgazdasági és munkás érdekképviseleteinek tagjaiból. Ami a munkásokat illeti, a munkanélküliség elleni küzdelem, a munkások szociális helyzetének javítása, a munkaadók és munkások közötti viszony javítása a cél. Közoktatási téren az analfabetizmus elleni küzdelem és a szakoktatás fejlesztése a legelsőrendű feladatok. A kormány harmonizál és jó egyetértést hirdet az összes felekezetek között, az államvallás jogainak biztosítása mellett. A kisebbségnek teljes szabadságot biztosítanak kulturális és gazdasági fejlődésük számára, az állam ennek fejében azt kéri tőlük, hogy lojális polgárai legyenek és működjenek együtt az ország többségi nemzetével a közös célokért.

Külpolitikai tekintetben a háború óta folytatott békepolitikát fogja a kormány továbbra is inagurálni a szerződéseket tiszteletben tartásának elvét megvédvé. A manifesztum végül ismételt hang sulyozza, hogy a kormány minden erővel megvédi az állam rendjét, mindazokkal szemben, akik azt meg akarják zavarni és egy teljesen hamis nacionalizmus káros befolyása alatt gyűlöletet hirdetnek az ország lakossága között. Ehelyett a kormány az egészséges konstruktív nacionalizmust hirdeti. A liberális párt felhívja a választó polgárokat, hogy ezt a programot, amelynek jelszava az uralkodó és a haza, támogassák megvalósításában.

A Lupta értesülései szerint a németekkel a tárgyalások még folynak. Amennyiben eredményre vezetnének, úgy a szászok közül a következő öt jelöltet vennék fel a kormánypárti listára: Hans Ottó Roth Nagyiküllőben, Plattner Hermann Kiskiküllőben, Konnerth Arthur Besztercén, Konnerth Frigyes Brassóban és Herzog I. Szebenben. Állítólag szebeni német körökben nagy az elégedetlenség s hír szerint Brandsch mégis megalakítja pártját, amely külön fog jelölteket felállítani.

Maniu előadásorozatban fog választolni Londonban Bethlenek

Bucuresti-Bukarest, dec. 2. (Az Uj Kelet tud.) A Temps című lap arról értesül, hogy a Semere hajózási társaság meg akarja venni a lengyel államtól a Polonia nevű hajót, amely a Konstanca és Jaffa közötti forgalmat bonyolítaná le.

Rádióvevők!!!
Megérkeztek a legmodernebb
Világláger rádióink
Kérjük nálunk meghallgatni!
ELECTRICA
Főtér és C. Victoriei sarok (Central Szálló épület)
FRATERNITAS Könyv- és Lapkiadó váll. nyomása Cluj-Kolozsvár, Strada Baros I. Pop (v. Brassai u.) 12. Telefon: 8-72

Taxa postală plătită în num. No. 224.713-92
A Baron L. Pop telefon: 8-77. Havonta 110, ngyre 600, egész földre: Havonta 160, egész detések díjazab KELET" az e szidóság egyé keink utánnya rás megjelölése

A németek
Országos vádpal a hitlegizmt érdélyi német né üres térben lebe követő kisebbsé té
Amilyen a ee egyesülés, amily a nácizmus, epp megnyilatkozása Brandsch Rud gát az áramlata fesztummal nyit
Másmnap a szá tagjai közül Bra Már-már meg dolfnak külön ut amikor ujra vár zett be.
Brandsch viss tává vedlett ném Most aztán ve lés, a nagy ösze tagadja a multat politikáját: hogy ségi németpárt ban önállóan im
Erre ujra jött legnagyobb fordu kormány választá met párt minden náci néptanácsot sem Fabriciuszt, lene mandátum ke sal és nacionalist tölt lelkét az ördő Ennyi furcsasá ban fantasztikus azok előtt, akik n dalkoztak azon. k kisebbségi sorsba fajelmélettel, ipen zéstől, és a versa jától?
Az a párt, am akar Erdély kellé séggel, magyar és öltve, nem is tebe A szász követk — a hitlerista im

Akié a hatalom azé a dicsőség

Az ellentétek d tenelembüleséleti lentétek nemesak szabb-rövidebb me mstítik egymást.
Elmélethen ez kosan igaz lehet. Nos: a gyakor egész szépen egy söt egyenesen eg nak.
Mintahogyan a ja:
Mussolini fasisz ellentétben áll, t gazdaságpolitikai Szovjetország. A fasiszma a rend veszélybe ke rálására és megm dalmi fringitáját; lizmus megsemmi Ennél halálosa ellentétet elképzel A valóságnak a letnél is erősebb i ellentéteket közös Litvinov, miut talizmus legexpon legelőzékenyebb t Rómában termett olyan barátságos fasiszta Olszorszá ország között, hot anyagai könnyve telenek lenézni frigyre.
A dialektika est pápai és bibernol hivatkozok ilven gasabb érdekért tyázás- kedvéért Tudják, hogy i szempontjából hel